

Každý z nás prešiel alebo prechádza nejakým trápením a tiež sa každý z nás pýta Boha – veľmi často s výčitkou, prečo a za čo má trpieť. Je to otázka o príčine, dôvode a zároveň o cieľi a zmysle utrpenia. Pýtame sa na príčinu a trpíme ešte väčšmi, ak nenachádzame odpoveď. Bolesť a utrpenie tvoria neoddeliteľnú časť ľudského života.

Trpiaci človek je plný otázok. Je utrpenie niečím, čo môžeme odstrániť alebo zmierniť, alebo niečím, s čím sa môžeme či máme naučiť žiť?

Zásadnou otázkou nie je to či sa od nás žiada trpieť, ale ako a prečo sa to od nás žiada. Kto vie, čo iný cíti a prežíva? Trpíme, lebo sme ľuďmi.

Utrpenie je skúškou charakteru. Môže nás urobiť lepšími, ale i horšími. Utrpenie nás môže zlomiť alebo urobiť pevnejšími a silnejšími.

Utrpenie zohráva nenahraditeľnú úlohu vo formovaní osobnosti. Spôsob, ktorým človek prijíma svoj údel, ktorý nemôže ovplyvniť, vrátane utrpenia, ktoré prináša, dáva človeku úžasné možnosti dať životu hlbší zmysel i v najťažších životných situáciách.

Utrpenie je vznešené ako človek sám. Aj keď sme presvedčení o hodnote utrpenia, bojíme sa ho a tým trpíme oveľa viac. Myslíme si, že trpieť je neznesiteľné, a pritom v utrpení človek nachádza seba samého, svoju ľudskosť, dôstojnosť, poslanie. Bolesť a utrpenie sprevádza človeka počas celého života už od jeho narodenia. Prebú-

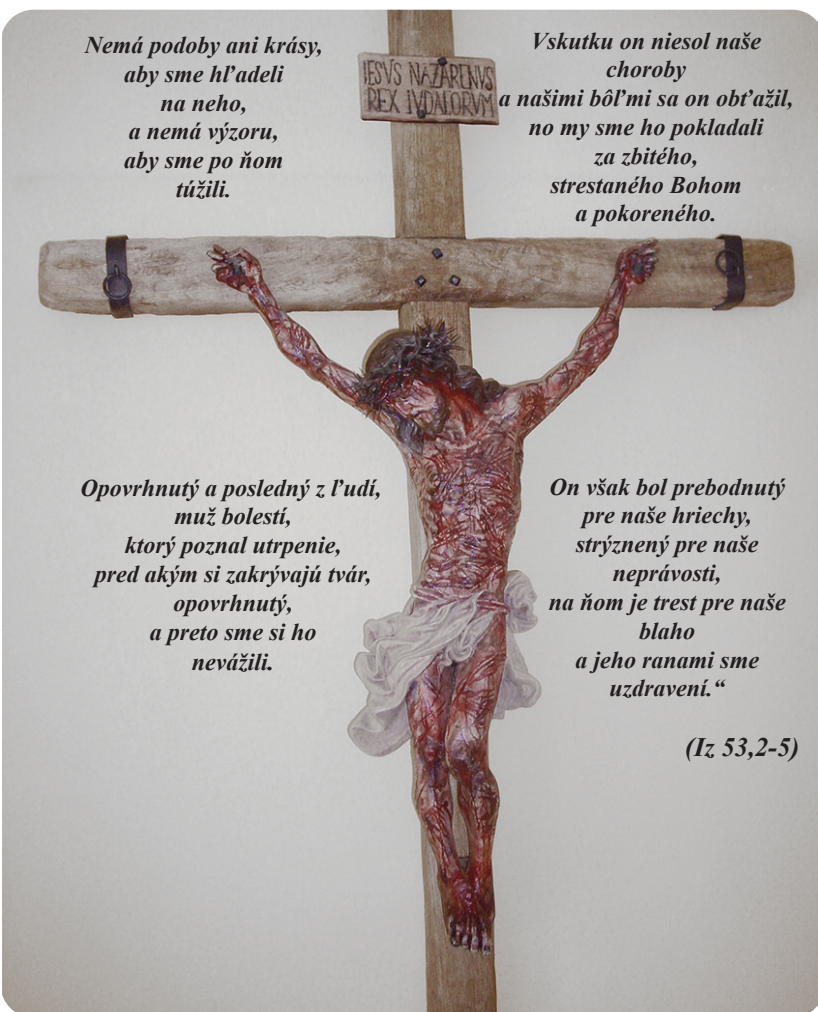
*Nemá podoby ani krásy,
aby sme hľadelí
na neho,
a nemá výzoru,
aby sme po ňom
túžili.*

*Opovrhnutý a posledný z ľudí,
muž bolesti,
ktorý poznal utrpenie,
pred akým si zakrývajú tvár,
opovrhnutý,
a preto sme si ho
nevážili.*

*Vskutku on niesol naše
choroby
a našimi bôľmi sa on obťažil,
no my sme ho pokladali
za zbitého,
strestaného Bohom
a pokoreného.*

*On však bol prebodnutý
pre naše hriechy,
strýznený pre naše
neprávosti,
na ňom je trest pre naše
blaho
a jeho ranami sme
uzdravení. “*

(Iz 53,2-5)

dza v nás súcitiť, vzbudzuje úctu a naplňuje nás obavou. Skrýva veľké, osobitné tajomstvo.

Ľudské utrpenie vytvára samo o sebe osobitný svet, ktorý jestvuje spolu s človekom, v ňom sa objavuje, pretvára a prehĺbuje. Zasaňuje mnohých ľudí. Je to ako s mozaikou: každý človek svojim osobným utrpením je malou časťou, jedným dielikom tejto mozaiky, je v ňom čímisi neopakovateľným. Trpiaci ľudia sú si navzájom podobní.

Utrpenie môže znamenať nepriateľa, stratu, trest, ale i výzvu, úlohu a hodnotu, ktoré menia naše životné postoje. Utrpenie spôsobuje hlbokú zmenu v myslení a správaní človeka.

Kresťanský pohľad na utrpenie nedokáže odpovedať, prečo musíme trpieť, ale dáva nášmu utrpeniu zmysel v jeho akceptovaní a obetovaní. Viera nechráni veriaceho pred utrpením, ale pomáha mu prekonať utrpenie dôstojne.

(pokračovanie na str. 3)

Obsah

Zamyslenie: Utrpenie a Boh	1
<i>Jaroslav Chovanec, farár</i>	
Editoriál	2
<i>Andrea Šprláková</i>	
Premený sakrálny hudby v Trstenej v kontexte 20. a 21. storočia (1. časť)	4
<i>Marek Ďurčo</i>	
V službe Bohu	6
<i>P. Ján Kapistrán, OFM</i>	
Rok so Sedembolestnou	7
<i>farníčka</i>	
Ó, šťastný deň ...	8
<i>Eva Valková</i>	
<i>Mária Kozoňová</i>	
<i>Daniela Valeková</i>	
Príprava na birmovku - dalo nám to niečo?	10
<i>Eubomír Sahul'</i>	
Putovanie na kalváriu v Liesku	11
<i>S. Damiána, OSF</i>	
Rodina je základ	12
<i>Andrea Šprláková</i>	
Ne(hodnota) človeka	14
<i>Andrea Šprláková</i>	
Vzťah	14
<i>Mikuláš Grich, kaplán</i>	
Mladosť, vzťahy, bolesť	15
<i>Eubomír Sahul'</i>	
Seniori v Trstenej	16
<i>Anna Parcová</i>	
<i>Mariana, hl.sestra domu</i>	
<i>Charitas</i>	
<i>Anna Smítková</i>	
Z farnosti	18
<i>S. Damiána, OSF</i>	
<i>Anna Smítková</i>	
Z filiálky: Kostol v Zábiedove oslavuje 80 rokov	20
<i>Ján Bánovčan</i>	
Tristianus	24
<i>Janka Štefanidesová</i>	
Televízia LUX	25
<i>Eva Hrešková</i>	

Utrpenie, bolesť. Aké nelákavé. Prečo aj? Kto z nás by chcel trpieť, byť chorý, nevládny, odkázaný na iných, alebo ak hovoríme o duševnom utrpení, tak nešťastný ... A predsa. Je tu stále, je súčasťou každého človeka. Nemá nás Boh rád? Aj takáto otázka sa nám možno objaví v mysli v tej najťažšej chvíli.

My kresťania vieme, že utrpenie sa nevyhne nikomu z nás, dokonca ho zakúsil aj Bohočlovek - Ježiš Kristus. Ale aj tak. Kto by tvrdil, že chce trpieť, asi nie je celkom normálny, pretože je prirodzené a ľudské túžiť po dobrom a šťastnom živote. Tak čo s tým? Je tu naozaj jedna veľká múdrosť, ktorú som počúvala od detstva: „**S Bohom sa trpí ťažko, ale bez Boha oveľa ťažšie.**“ A je to naozaj životná pravda. Veď ani Ježiš na kríži sa neusmieval, ale zároveň, keďže poznal význam a cieľ svojho utrpenia, prijal ho bez reptania. Aj my sa naučme hľadať v utrpení svoj zmysel, tak ako na to poukázal aj pán farár: „**Zásadnou otázkou nie je to či sa od nás žiada trpieť, ale ako a prečo sa to od nás žiada.**“ A tiež aj to, že: „**Trpíme, lebo sme ľuďmi.**“

Aj týmto našim číslom časopisu chceme povzbudiť všetkých vás, naši drahí čitatelia, ktorí prežívate ťažké chvíle, že Boh je vždy verný. Hoci dopustí (ťažkosti v našom živote) nikdy nás neopustí. On nás všetkých čaká na konci našej cesty.

Andrea Šprláková

Foto: Eubomír Cvangroš, kňaz

Zdroj: redakcia

Pre veriacoho je otázka utrpenia otázkou viery či existencie Boha. Kresťanský postoj k utrpeniu je vo svete zavrhaný a popieraný. Pre väčšinu ľudí je kríž kameňom úrazu. Pre veriacich je v utrpení pozvanie k premene života. Každé utrpenie je pokračovaním Kristovho utrpenia. Vďaka možnosti obetovať vlastné utrpenie môže trpiaci človek svedčiť o láske a formovať sa láskou. Jedine láska prenáša utrpenie. Utrpenie nie je zbytočné, je zlom, no Boh zariadi, aby z neho vytiahol dobro. Bolesť a utrpenie vyzýva žiť a milovať tajomstvo.

Boh stvoril človeka k večnej radosi a blaženosti s úmyslom, aby ľudia žili šťastní v spoločenstve s ním. Utrpenie je následkom nepo-

slušnosti voči Bohu a prvý hriech sa stal zdrojom nešťastia pre celý svet. Hriech ako vážny priestupok voči Božiemu zákonu si zasluhuje trest. Musí byť utrpenie trestom za hriechy toho, kto je ním postihnutý?

Odpoveď nájdeme v starozákonnej knihe o mužovi menom Jób. Je nevinný a predsa ho sprevádza utrpenie. Stráca majetok, svoje deti a nakoniec i jeho postihne ťažká choroba. Do jeho domu prichádzajú traja priatelia a usilujú sa ho usvedčiť. Nešťastie, ktoré ho postihlo, chápu ako spravodlivý trest. Jób však nesúhlasí a tvrdí, že nezrehšil. Boh takto môže skúšať človeka, vnútorne ho očistiť a zdokonaľiť v čnosti. Človek má byť pokorný vo svojom úsudku, aj keď

nezaslúžene trpí, pretože všetko je súčasťou nekonečného Božieho plánu, ktorého konečným cieľom je dobro a spása človeka. Kniha Jób nás učí, že utrpením nevinných môže Boh skúšať vieru a dôveru v neho.

V starozákonných knihách nájdeme ešte niekoľko odpovedí na otázku o význame utrpenia (Kain a Ábel, prorok Jeremiáš). Proroci a učitelia múdrosti objavujú vo svetle viery očisťujúcu hodnotu utrpenia.

Všetky predošlé utrpenia sú však predobrazom Služobníka, ktorého predstavil prorok Izaiáš. Muž bolestí, nevinný necháva sa zaradiť medzi hriešnikov, aby vzal na seba ich previnenia. Vlastný život priniesol Bohu ako výkupnú obeť za mnohých. Kristus trpí dobrovoľne a nevinne.

Ľudské utrpenie dosahuje svoj vrchol v Kristovom utrpení a dostáva nový rozmer: napojilo sa na lásku; na tú lásku, ktorá tvorí dobro. Kristus uskutočnil vykúpenie svojim utrpením a tým pozdvihol ľudskú bolesť do roviny vykúpenia. Kristus vzal na seba všetky trápenia a dal im nový zmysel. Odteraz majú hodnotu vykúpenia. Utrpenia spájajú ľudí s trpiacim Kristom.

Jaroslav Chovanec, farár
(Dokončenie zo strany 1)

Láska v tieni kríža

*Bolesť, smútok, poníženie. Prečo?
Nezodpovedané otázky, slzy, sklamanie.
Svetlo hasne, ukráda sa známa bolesť.
Tmu preťína výkrik: - Prečo?
Ticho. Ticho, nič len bolesť.*

*Vynára sa tvár, blankytné oči.
Otvorenú dlaň, zaplňa iná.
Pevný stisk teplej dlane. Odpustenie?
Objatie, tlkot srdca. Tlkot, tlkot.
Ach, ten sladký tlkot lásky.*

*Dvíha sa viečko. Nie! Opäť prelud.
Prázdnota zráža na kolená pod kríž.
Do tieňa Jeho lásky. Áno, lásky!
Opäť slzy a, náhly dotyk. Šelest, slová?
Dotyk Lásky z kríža. Tichne plač.*

*Uschýna slza. Viem, čakáš na ľudskú lásku.
Čakáš. Ty, ktorý si láska sám. Prečo?
Ty odpúšťáš, Ty nemlčíš, Ty nepohrdaš.
Darujem ti moju lásku. Chceš?
Jedinú. Lásku v tieni kríža.*

Andrea Šprláková

Premeny sakrálnej hudby v Trstenej v kontexte 20. a 21. storočia (1. časť)

Existencia farnosti a farského Kostola svätého Martina i františkánskeho Kostola svätého Juraja je neoddeliteľne spätá s pôsobením organistov, ktorí sprevádzali i sprevádzajú liturgické slávenia a rôzne pobožnosti. Cieľom tohto drobného príspevku je poukázať na premeny sakrálnej hudby v Trstenej najmä v období 20. storočia, ktoré bolo poznačené rôznymi mocenskými i politickými zásahmi do bezprostredného života farnosti. Liturgická reforma Druhého vatikánskeho koncilu (1962 – 1965) bola aktívne aplikovaná aj v Trstenej a na celom Slovensku aj vďaka osobnosti Jozefa Jablonského.

Organisti v Trstenej do roku 1951. Počiatky sakrálnej hudby v Trstenej môžeme posunúť do tzv. zakladateľského obdobia stredovekej Trstenej (do rokov 1371 až 1391), kedy sa samotné mestečko zvané Pringenstadt ekonomicky stabilizovalo a vytvorilo dostatočné podmienky na postavenie gotického Kostola Panny Márie už koncom 14. storočia. V roku 1397 je prvýkrát doložená existencia stredovekej farnosti v Trstenej, preto sa domnievame, že stredovekú latinskú liturgiu v miestnom farskom kostole zrejme sprevádzal učiteľ – organista mestskej školy. V období reformácie koncom 16. a v priebehu 17. storočia väčšina veriacich v meste bola evanjelického vyznania, preto sa aj vo farskom kostole pravidelne konávali evanjelické služby Božie. V roku 1625 sa v urbári Oravského panstva nachádza priama zmienka o učiteľovi, ktorý zrejme v tom čase pôsobil aj ako organista v miestnom farskom kostole. V rokoch 1689 a 1694 je doložená zmienka v mestskej knihe o miestnom trstenskom učiteľovi Martinovi Sčechovičovi. Je pravdepodobné, že bol príbuzným dekana – farára z Čimhovej – Jána Sčechoviča, ktorý v roku 1659 spísal svoj testament. V roku 1738 bol miestnym organistom v Trstenej istý Vavrinec Živecký. V rokoch 1754 až 1776 sa spomína ako jej rektor istý

Ján Kapala. V roku 1794 sa uvádza Matej Bocko a v roku 1820 istý Jozef Bocko. V roku 1833 sú ako farskí učители – kantori doložení: Matúš Bugala a Martin Šurina. Na prelome 19. a 20. storočia do roku 1911 funkciu organistu vykonával istý Čurjak. V roku 1903 pápež Pius X. vo svojom motu proprio zdôraznil dôležitosť hudobnej stránky v liturgii a dal podnet k tomu, aby sa organisti začali odborne a kvalifikačne vzdelávať. Organista zastával aj iné funkcie – učiteľa a kantora. Túto prax však narušil v roku 1950 totalitný systém, ktorý zakázal učiteľom v kostoloch nielen hrať, ale vôbec ich aj navštevovať.

Od roku 1911 až do decembra 1948 funkciu organistu vo farskom Kostole svätého Martina vykonával Karol Loffay. Dňa 10. 1. 1949 na základe rozhodnutia členov rímskokatolíckej cirkevnej obce Trstená a ostatných obcí Brezovica, Hámričky, Zábiedovo a Osada diplomovaný organista – kantor Viktor Fitt s definitívnou platnosťou prevzal kantorskú funkciu vo farnosti Trstená so schválením biskupského úradu pod č.

220/1949. Jedným z uchádzačov v konkurze na uprázdnený kantorský post bol Viktor Fitt, ktorý sa narodil 22. 11. 1911 v Trstenej. Učiteľskú skúšku vykonal v roku 1935. V rokoch 1935 až 1943 pôsobil ako organista v Novoti na základe platného schválenia Spišskou Kapitulou. V roku 1948 sa v konkurze uchádzal o miesto organistu vo svojom rodisku v Trstenej. Účastníkom konkurzu

Zdroj: Archív farského úradu v Trstenej

bol tiež obyvateľ Trstenej – miestny kapelník – Ignác Kučera, ktorý sa narodil 15. 7. 1906 v Holiči pri Morave. V rokoch 1935 až 1945 pôsobil ako výpomocný organista v Holiči. Tretím uchádzačom o post organistu v Trstenej bol František Adamčák. Od 9. 6. 1951 bol miestny kapelník Ignác Kučera poverený funkciou organistu vo farnosti Trstená na základe rozhodnutia Okresného národného výboru v Trstenej. Ignác Kučera od 1.

1. 1951 zastupoval neprítomného organistu Viktora Fitta.

Úlohy organistu. Podľa záznamov z roku 1949 organisti v Trstenej mali povinnosť organovať každú nedeľu dopoludnia i na popoludňajších pobožnostiach. Počas májovej pobožnosti hrávali litánie, antifónu a na konci mariánsku pieseň. Ich úlohou bolo organovať cez oktávu Božieho tela pri svätej omši, pri októbrovej ružencovej pobožnosti, na roráty, počas každej spievanej omše, pri pohreboch, pri sobášoch a počas cirkevného roku spievať primerané piesne (počas adventu, pôstu, Vianoc a Veľkej noci). Mali učiť a viesť cirkevný spevokol. Na chóre mali dbať o poriadok a o slušné správanie prítomných. V súčasnosti medzi základné úlohy organistu patria: sprevádzať spoločný spev veriacich, prehĺbiť pocit spoločenstva, vovádzať do jednoty jednotným rytmom a intonáciou, podnecovať k spevu, spolupracovať s chrámovým zborom, s orchestrom, sprevádzať žalmistu, a predspevákovo.

Rok 1950. Po rozpustení rehoľných spoločenstiev a komunít v bývalom Československu v apríli roku 1950 násilím skončil svoju činnosť aj františkánsky kláštor v Trstenej. Poslední pátri boli prevezení do sústredovacieho tábora v Hronskom Beňadiku. Páter Cyriak Dominik Macák, ktorý sa narodil v Meleku (pri Vrábľoch), odišiel pô-

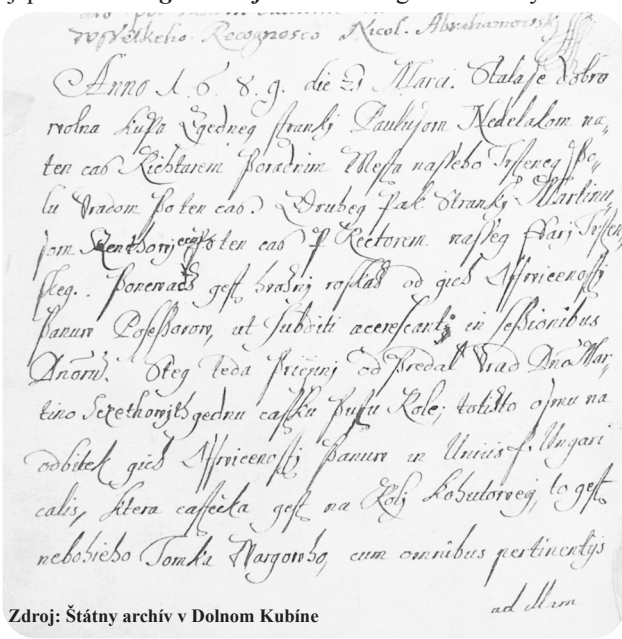
sobiť v rámci pastoračných aktivít na rôzne miesta a do Trenčína. Pôvodne prišiel do Trstenej v roku 1946. Z Trenčína sa vrátil do Trstenej v priebehu roka 1969, kde dostal štátny súhlas slúžiť sväté omše v Kostole svätého Juraja. Z Trstenej odišiel dňa 29. 4. 1996 na dôchodok do Charitného domova v Pezinku.

Druhý vatikánsky koncil a liturgická reforma. Liturgická re-

gického priestoru vo svätyni kostola (obrátenie oltára smerom k veriacemu ľudu).

Osobnosť Jozefa Jablonského. Jozef Jablonský (*1910, +1991) bol profesionálny diplomovaný organista, ktorý mal vyštudovanú hudbu a hru na organe. Mal vykonané štátne skúšky. Najskôr pôsobil ako učiteľ i organista v Oravskom Veselom. V štyridsiatych rokoch 20. storočia prišiel

pracovať do nemocnice v Trstenej, kde pôsobil na ekonomickom úseku. Jeho manželka pracovala v práci v nemocnici v Trstenej. Pre svoju veľmi dobrú znalosť latinského jazyka a jeho cit pre hudbu začal pôsobiť Jozef Jablonský ako organista vo farskom Kostole svätého Martina v Trstenej, ale hlavne v Zábiedove spolu s vtedajším organistom Ignáčom Kučerom. Do skončenia Druhého vatikánskeho koncilu

Zdroj: Štátny archív v Dolnom Kubíne

forma po Druhom vatikánskom koncile vychádzala najmä z konštitúcie *Sacrosanctum Concilium* z roku 1963, ktorou vyvrcholili snahy o obnovu liturgického slávania svätej omše, čo bolo presadzované v rámci tzv. liturgického hnutia od prelomu 19. a 20. storočia. V praktickej rovine sa reforma prejavila najmä v zavedení národných jazykov do liturgie, v zvýšení účasti laikov – veriacich pri liturgických sláveniach a v úprave litur-

všetky liturgické a omšové hudobné texty boli len v latinčine – v oficiálnom jazyku Katolíckej cirkvi. Jozef Jablonský ako vzdelanec a dlhoročný aktívny organista v oblasti cirkevnej hudby v roku 1942 vo súhlasom spišského diecézneho biskupa zostavil dielo *Funebrál pohrebný spevník*, obsahujúci všetky pohrebné obrady. Toto dielko mu vydala Spišská Kapitula v roku 1942.

Marek Ďurčo

Pramene:

Archív farského úradu v Trstenej, spisová dokumentácia k organistom – kantorom.

Štátny archív v Levoči, f. Spišské biskupstvo, k. 14, kanonická vizitácia 1776, 1794, 1820, 1833.

Štátny archív v Bytči, pobočka Dolný Kubín, f. Mestečko Trstená, kanonická vizitácia 1754.

Rozhovor s Ing. Štefanom Pánikom (uskutočnený 20. 3. 2014).

Obr. 1 Nákres organovej skrine od bratov Riegerovcov z Krnova pre Kostol svätého Martina v Trstenej

Obr. 2 Jeden z najstarších záznamov o organistoch v Trstenej - 1689 - správa o organistovi Martinovi Sčechovičovi

V službe Bohu

P. Ján Kapistrán Lazový, OFM:

Som rodák z Beluše, pokrstený vo Visolajoch. Od dvoch rokov som vyrastal v Beluši, kde som navštevoval základnú školu. Po jej ukončení som pokračoval v štúdiách najskôr na Strednej priemyselnej škole v Dubnici nad Váhom v obore slaboprúdová elektrotechnika a neskôr na Žilinskej univerzite na Fakulte prevádzky ekonomiky dopravy a spojov. Tam som začal i svoje doktorandské štúdium, ktoré som však zanechal, lebo Pán si ma povolal na inú cestu.

Foto: Romana Palová

Kedy padlo moje rozhodnutie byť kňazom a aký bol dôvod?

Počas mojich štúdií v Žiline došlo v mojom živote k duchovnému obráteniu, keď som prijal Ježiša ako svojho osobného Pána a Spasiteľa. Zistil som, že som dlhé roky žil s tradičnou vierou na úrovni malého dieťaťa, a tak som začal čítať duchovnú literatúru, ktorú mi požičiaval môj brat Peter, a tak som stále viac prenikal do tajov našej viery. Začal som navštevovať spoločenstvo pri Kostole v Beluši a stal som sa členom Združenia mariánskej mládeže. Svoju životnú cestu som si predstavoval v manželstve, avšak v jedno popoludnie, keď som sedel v Kostole u kapucínov v Žiline, som dostal od dobrého Pána Boha dar povolania a ja som vedel, že už chcem patriť jedine jemu.

Ako som sa dostal do Trstenej?

Pán si ma povolal nasledovať ho tou cestou, ktorou kráčal sv. František z Assisi. A tak som prišiel ku františkánom do postulátu v Trstenej, kde som v roku 2003 začal

svoju formáciu. Pán mi dal veľkú milosť, že som mohol dokončiť svoje teologické štúdiá vo Svätej zemi, kde som prijal aj kňazské svätenie. No a mojím prvým pôsobiskom, kde ma Pán poslal, je nádherný kraj hornej Oravy.

Aké bolo moje pôsobenie v Jeruzaleme?

Františkáni sú vo Svätej zemi už od čias sv. Františka. Začiatkom XIII. storočia František, pohnutý láskou k chudobnému a ukrižovanému Kristovi, sa odobral na Blízky východ, aby sa "dotkol" tých miest, ktoré až dodnes predstavujú nenahraditeľné svedectvo zjavenia Boha a jeho lásky k človeku. Od tých čias žijú Menší bratia františkáni vo Svätej zemi, chránia, študujú a starajú sa o miesta, ktoré sú koreňom kresťanskej viery. Pre nás milovať túto zem znamená milovať Ježiša a nemôžeme myslieť na Ježiša bez toho, aby sme nemilovali jeho zem. Táto provincia františkánskeho rádu dostala v priebehu času meno Kustódia Svätej zeme a časť jej histórie tvoria aj mnohí slovenskí bratia, ktorí tam pôsobili. Je to perla našich misií. V Kustódii sa nachádza i medzinárodný seminár, kde sa bratia pripravujú teologickou a biblickou formáciou na prijatie sviatosti kňazstva. Mojou úlohou bolo štúdium, liturgická služba vo svätyniach, hlavne v Bazilike Božieho hrobu. Čo sa týka pastoračnej služby, spolu so sestrami Matky Terezy som roznášal sväté prijímanie chorým v starom Jeruzaleme.

Ako sa slávia sviatky Veľkej

noci práve na miestach, kde sa odohrali udalosti nášho vykúpenia?

Vo Svätej zemi má svoj špeciálny ráz už obdobie veľkého pôstu pred Veľkou nocou, kedy sa bratia františkáni prichádzajú modliť do Baziliky Božieho hrobu. V zástupe s prítomnými kawas (sprievodcovia v starom tureckom oblečení, pozostatok tureckej nadvlády) bratia sprevádzajú do baziliky rímskeho patriarchu Mons. Fuada každú sobotu v noci, kedy býva modlitba posvätného čítania tzv. matutinum. Liturgia je v latinskom jazyku a jej súčasťou je aj sviečkový sprievod okolo samotného stánku Božieho hrobu nazývaného aj *Anastasis* (vzkriesenie). Podľa starodávnych tradícií sa počas každého pôstneho obdobia konajú pravidelné púte do svätých v Jeruzaleme (Getsemany, Flagelazione - Kostol bičovania, Betánia, Dominus Flevit – Pán zaplakal ...).

Kvetná nedeľa (v iných jazykoch nazývaná aj Palmová nedeľa) sa začína už ráno o 7:00 pontifikálnou svätou omšou v Bazilike Božieho Hrobu pri oltári Márie Magdalény. Popoludní sa koná veľká procesia, ktorá začína v Betfage za Olivovou horou, kde Ježiš vysadol na osliatko. Je to nádherná udalosť, kedy sprievod asi 5 000 kresťanov s palmovými ratolesťami, spevom a radosťou schádza do mesta ku Kostolu sv. Anny. Tak sa pripomína Ježišov slávnostný vstup do Jeruzalema.

Slávenia Zeleného štvrtku sa začínajú o 8:00 ráno, kedy sláv-

Rok so Sedembolestnou

nostne vstupuje rímsky patriarcha do Baziliky Božieho hrobu, kde následne celebruje pontifikálnu svätú omšu spojenú so svätením olejov, obradom umývania nôh a procesiou s Najsvätejšou sviatosťou oltárnou okolo stánku Božieho hrobu. Následne sa verejne uctieva stĺp bičovania Pána v katolíckej Kaplnke Najsvätejšej sviatosti. Večer sa v Bazilike agónie (nazývanej aj Bazilika národov) v Getsemany koná Svätá hodinka. Počas dňa sa taktiež konajú modlitby vo Večeradle a súbežne v Bazilike Božieho hrobu prebiehajú modlitby tzv. *Lucernarium*.

Obrady Veľkého piatku sa konajú opäť ráno v Bazilike Božieho hrobu, kde sa večer františkáni vracajú na tzv. pohreb Pána Ježiša. Počas pohrebu Pána Ježiša sprievod vystupuje na Kalváriu (miesto ukrižovania) a štyria kňazi v čiernych štólach čítajú úryvky z jednotlivých evanjelií o smrti Pána. Na mieste ukrižovania nasleduje snímanie z kríža, kedy bratia diakoni s kladivom a kliešťami vyťahujú klince z rúk a nôh Krista, snímajú ho dolu. Bratmi kňazmi je potom prenesený na Skalu pomazania, kde je symbolicky pomazaný olejom. Nakoniec sa socha Krista prenáša do stánku Božieho hrobu.

Biela sobota, kedy sa na Slovensku začínajú obrady až po zotmení, v Bazilike Božieho hrobu začína slávenie už okolo piatej ráno. V latinskom jazyku sa spieva všetkých sedem čítaní a za mohutného hymnu *Te Deum* so sviečkami v rukách sa koná procesia okolo stánku Božieho hrobu.

To všetko je však len zlomok z toho, čo sa len ťažko dá opísať slovami.

Všetkým čitateľom vyprosujem Božie požehnanie.

P. Ján Kapistrán, OFM

Je rok Sedembolestnej Panny Márie. Je to rok mimoriadny – rok veľkých milostí pre nás. Panna Mária nám vyprosuje milosti od svojho Syna Ježiša. A preto by sme aj my chceli v tomto roku zvlášť na to myslieť a byť jej za to vďační. Nech sa to odrazí na našom správaní, aby sme jej i nášmu milosrdnému Otcovi robili len radosť.

Je krásne, že soška Sedembolestnej Panny Márie putuje aj po našom mestečku Trstenej. Pán Boh nám dal veľký dar, že nám ju dal. Ona nás chce robiť šťastnými už tu na zemi, no najmä nám vyprosiť milosti, aby sme boli šťastní vo večnosti. Veď je to naša drahá Matka. Chce nás priviesť k Bohu, a preto dodržiavajme Desatoro Božích prikázaní, Pät' cirkevných ustanovení. Nehrešme! Chráňme sa siedmich hlavných hriechov a žime podľa evanjeliových rád. Toto je vôľa nášho Nebeského Otca. Len potom nás Boh požehná, našu slovenskú krajinu i celý svet. Preto odprosujeme Pána za seba, za naše hriechy, za náš slovenský národ i za hriechy celého sveta. Konajme pokánie, obráťme sa, snažme sa robiť dobre. Každý deň môžeme celý obetovať Bohu: svoju prácu, modlitby ale i svoje radosti či starosti. Obetujme to za lásku a pokoj vo svete. Ale to musíme vždy začať od seba.

Modlime sa! Každý dom nech je domom modlitby, kde sa rodičia s deťmi stretávajú pri modlitbe svätého ruženca. A tento nech obetujú za obrátenie hriešnikov, za duše v očistci a samozrejme aj za svoje osobné úmysly ... Vyvrcholením modlitby je svätá omša. Tu opäť odprosujeme, ďakujeme a obetujeme svoje denné ťažkosti, radosti a pod. Žiaden počet svätých omší po našej smrti obetovaných za nás nena-

hradí jednu, na ktorej sme prítomní počas svojho života. Z nej na nás prúdi veľké požehnanie. Tu sa spojíme s utrpením Pána Ježiša. A podľa svojich možností, čo najčastejšie pristupujeme ku svätému prijímaniu. A každou prijatou eucharistiou sa snažme meniť. Lebo problémom nás ľudí nie len to, že sme hriešni, ale hlavne to, že sa nedokážeme (alebo nechceme?) meniť po stretnutí s Kristom. Len sa mu otvoríme ...

Každý robí chyby, veď sme len ľudia – odpusťme si. Veď keby sme boli naprogramovaní roboti, chyby by sme nerobili, ale chýbala by nám práve láska. Preto otvoríme naše srdcia Márii a Ježišovi. Ale aj pre svojich blízkych. Nesnažme sa svojich blízkych využiť len pre dosiahnutie svojich vlastných cieľov. Nestavajme sa egoistami. Ale každú pomoc opätujme vzájomnou láskou a úctou. Nech sú naše medziludské vzťahy plné lásky a pokoja na celom svete. Nech je nám príkladom svätá rodina z Nazareta. Vážme si a ceňme si tento úžasný dar, našu Matku. Využime preto Rok Sedembolestnej Panny Márie, nehrešme a nepridávajme jej tak nové bolesti. Naopak robme jej veľa radosti!

Púťou do Šaštína sa zjednotíme a vyjadríme jej veľké ďakujem. Nech nám nepreletí tento nádherný rok len – tak, bez povšimnutia ako každý iný. A tiež jej pranie určite je, aby sme ako tento rok, tak aj všetky nasledujúce až po našu smrť, žili tak, aby sme jej sedem bolestí premenili na „*sedem radostí*“. Urobíme jej tak, ale i nášmu drahému Pánu Ježišovi, obrovskú radosť: „*Cez Máriu k Ježišovi.*“

farníčka

Ó, šťastný deň ...

Prvý deň mesiaca, ktorý je zasvätený Božskému srdcu Ježišovmu, prijali naši tretiaci po prvýkrát Pána Ježiša do svojich srdc.

Nech dar, ktorý zadarmo dostali aj s pomocou nás - rodičov aj naďalej prijímajú. Nech im Eucharistia nikdy nezovšednie, nech v nej vždy hľadajú pomoc, útechu a posilu. Nech radosť z tohto daru v nich pretrváva po celý život. Kiežby sa Pán Ježiš stal ich skutočným priateľom a cieľom života.

Pane, zverujeme do ochrany Tvojho srdca našich prvoprijímajúcich, tiež ich rodiny a celú našu farskú rodinu. Nepoškvrnené srdce Panny Márie, do tvojej lásky zverujeme nás všetkých.

Eva Valková

Foto: Ivan Drgán

Trstená:

Máme za sebou veľký, šťastný deň, deň kedy naše deti (krstné deti, vnúčatá, súrodenci) prijali pokrm pre svoju dušu – prvé sväté prijímanie.

Prvý krok k viere svojich deti sme urobili my rodičia, keď sme ich obliekli do bielej krstnej košielky a cez sviatosť krstu bol z nich zmytý dedičný hriech. Do ich života vstúpilo svetlo – Ježiš. Ako symbol svetla krstní rodičia pre nich prijali svetlo Kristovo a zapálili krstnú sviecu. K tejto svieci sme pristupovali s väčšou zodpovednosťou a úctou, lebo nám pripomínala deň, kedy sa z našich batoliatok stali kresťania. Pri krste sme Bohu sľúbili, že svojim deťom budeme príkladom a budeme ich vychovávať a

pomáhať im na ceste za „Svetlom“, aby sa z nich stali dobrí ľudia. Každodenne sme sa snažili odovzdať deťom lásku, porozumenie a rešpekt k životu cez silu, ktorú sme dostávali od nášho Stvoriteľa. Postupne sme ich učili rozoznávať dobré od zlého, čo sa smie a čo je zakázané, čo nám robí radosť a naopak, čo nás rodičov a príbuzných robí smutnými a ranenými. Cez hru, pieseň, modlitbu aj iné bežné denné aktivity sme ich viedli vpred, aby vždy v živote nasledovali svetlo. Rodinné prostredie sa postupne rozrástlo o škôlku, školu a krúžky a i tu prevzali našu rodičovskú štafetu nasledovania svetla: pani učiteľky, učiteľia, katechétky, duchovný otec a ostatné dôležité osobnosti, ktoré formovali detskú

dušičku. Verím, že všetci sme spoločne pracovali na rovnakom ciele, aby sme nám zverené deti vyslali cestou dobra, lásky, porozumenia a pokory, aby si v prípade zlyhania vedeli priznať svoju chybu, s pokorou poprosili o odpustenie, ale tiež vedeli odpustiť tomu, kto im ublížil.

Tento školský rok bol pre našich prvoprijímajúcich bonusovým školským rokom. Popri bežných školských povinnostiach sa pripravovali na prijatie ďalšej sviatosti – sviatosti Eucharistie. Ich príprava

spočívala hlavne vo vytváraní rozhovoru a bližšieho kontaktu s Bohom. Učili sa rozumieť slovám modlitby, aby v nej nachádzali silu a nádej, že existuje niekto, kto ich miluje nekonečnou láskou a vždy k nim vysiela svoje lúče milosrdenstva. Taktiež sa učili správne si prerozdeliť čas, vedieť sa vzdať pohodlia, zábavy a obetovať kúsok svojho času Bohu, formou účasti na svätej omši, nácvikoch spevu, ale aj pomoci pri domácich prácach. Naši tretiaci postupne dozreli v osobnosti, ktoré pripravili miesto pre prijatie Ježiša stelesneného v bielej hostii.

Pred ich veľkým dňom uznali svoje slabosti, poprosili o odpustenie a s pokorou vyznali svoje hriechy. Boh im za ich odvahu a vôľu

polepšiť sa udelil skrze kňaza požehnanie pre prijatie ich prvého svätého prijímania. 1. jún 2014 bol výnimočným dňom. Bol sviatkom, kedy sme svoje deti obliekli do krásneho, slávnostného, dievčatá do bieleho šatu. Tento raz sa vlastne už obliekli sami, s našou drobnou pomocou. V tento deň si sami niesli krstné sviece, akoby prebrali našu zodpovednosť za ich cestu za svetlom a po ich zapálení si obnovili krstné sľuby. Dali Bohu sľub. Bola to akoby svadba, kedy si na svoju ďalšiu cestu života dobrovoľne vzali Ježiša. Ježiš, prítomný v bielej hostii a kvapke vína sa stal po-

krmom ich čistej, nevinnej a od hriechov zbavenej duše. Ó, šťastný deň ... Naši prvoprijímajúci vyžarovali pokoj, šťastie a radosť. Boh nám dal poznať svoju prítomnosť cez ich vyžarujúci úsmev a krásu.

Nech táto vnútorná krása ostáva naďalej ozdobou ich života a Ježiš pokrmom pre ich dušu. Dovoľte popriať našim prvoprijímajúcim deťom, nech kráčajú v živote za Svetlom, nech vedia správne rozoznať nástrahy dnešnej modernej doby. Nech s pomocou Božou a Ducha Svätého využívajú rozum, rozoznávajú dobro od zla a využívajú talenty, ktoré každému jed-

nému z nich nadelil Boh.

A my rodičia, príbuzní a priatelia, zostaňme vždy nablízku, poprosme každú ich dobrú myšlienku a dobrý čin, ale taktiež vyzdvihnime pravdu a priznanie sa pred kľamstvom a zatľkaním.

Dovoľte, aby som v mene všetkých rodičov prvoprijímajúcich detí poďakovala nášmu duchovnému otcovi za jeho duchovnú prípravu a výklad Svätého písma deťom zrozumiteľným spôsobom. Vďaka patrí aj p. katechétkam, učiteľkám a všetkým, ktorí z tohto dňa vytvorili šťastný deň.

Mária Kozoňová

Zábiedovo:

V knihe Kazateľ čítame: „*Všetko má svoj čas a svoju chvíľu každé úsilie pod nebom... Svoj čas má odmlčať sa, svoj čas má prehovoriť...*“ (Kaz 3,1.7)

Pred deviatimi rokmi bol čas, keď rodičia niesli svoje deti na rukách do chrámu, aby prijali sviatosť krstu. Potom prišiel čas, keď im deti povedali otec, mama ... Bol čas, keď sa spoločne učili skladať ruky k modlitbe a 1. júna 2014 nastal čas, keď títo rodičia pri-

sviatosti zmierania. Deň pred očakávanou slávnosťou stáli tretiaci pred spovednicou s ustráchané búšiacimi srdiečkami a v malých rukách držali papieriky so starostlivo napísanými hriechmi. Von z nej však už vychádzali s úsmevom na

rom, ktorý vedú Marta Hlinová a Martina Dzuríková. Na záver svätej omše pán kaplán požehnal prítomných veriacich a vo svojich slovách vyzval rodičov prvoprijímajúcich detí, že nielen od kňaza a učiteľov, ale predovšetkým od

nich závisí, čo bude s ich deťmi ďalej. Či tieto deti budú rásť v láske k Bohu i ľuďom. Deťom daroval na pamiatku spomienkové listy, aby nezapli na deň, kedy prvýkrát prijali vzácny dar. Deti v zá-

Foto: Dušan Jurina

viedli svoje deti vo sviatočných šatách do Kostola Božského srdca Ježišovho v Zábiedove, aby sa prvýkrát stretli s Ježišom v Eucharistii. Pán kaplán Mikuláš Grich pripravoval počas hodín náboženstva na cestu k Ježišovi štyri dievčatá a piatich chlapcov. S prípravou na prvé sväté prijímanie nerozlučne súvisí aj príprava na prvé prijatie

tvárach. A tak už bolo všetko pripravené, detské srdcia i kostol. V nedeľu o pol jedenástej sa slávnostným sprievodom začala svätá omša, ktorej sviatočnú atmosféru dopĺňala bohatá kvetinová výzdoba od Anny Dzuríkovej. Deti sa zapájali do liturgie, čítali čítania i prosby, niesli obetné dary, spievali piesne spolu s dievčenským zbo-

ďakovaní sľúbili, že budú často pristupovať k sviatostiam, pretože prijímanie sviatosti Eucharistie dáva záruku večného života, lebo Kristus povedal: „*Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život a ja ho vzkriesim v posledný deň.*“ (Jn 6,54)

Daniela Valeková

Príprava na birmovku - dalo nám to niečo?

Leto je už v plnej paráde a mnohí z nás si zase povedali (alebo minimálne pomysleli), že ako ten čas opäť ubehol ... Áno, máte pravdu. Niekedy sa čas vlečie, inokedy zase pre zmenu uteká, ale čo nám je všetkým jasné, že v pozemskom živote čas nikdy nestojí. A takto nejako sa raz dostaneme ku koncu všetkého - v tomto prípade sa jedná o prípravu našich birmovancov. A vždy v závere by sa oplátilo dané veci zhodnotiť, aby sme vedeli, čo bolo dobré a možno v tom naďalej pokračovať alebo naopak, čo bolo nesprávne a do budúcnosti by bolo fajn sa toho radšej vyvarovať. Tak aká bola tohtoročná príprava?

V prvom rade chcem poznamenať, že v nasledujúcich riadkoch bude hlavne môj pohľad na vec, pretože sa nemôžem vyjadrovať za druhých. Avšak budem sa snažiť byť čo najviac objektívny. Ak sa mi to nepodarí, tak sa ospravedlňujem - som len človek. Na konci septembra začalo prípravu približne 200 birmovancov, ktorí sa zaviazali plniť určité podmienky. Medzi dané kritériá napríklad patrili: účasť na sv. omšiach, stretnutiach alebo sa nejako "akčne" zapojiť do fungovania farnosti. Žiaľ, je to nastavené ako povinnosť, lebo niektorí by boli schopní prísť len na birmovnú omšu a mať takpovediac pokoj. Lenže tento stav je spôsobený tým, že v rodinách v Trstenej sa výchova viery zjavne veľmi zanedbáva (žiaľ, je to celospoločenský problém súčasnej doby). Mnohí si myslia, že vieru majú učiť kňazi v kostoloch alebo katechéti v školách. Ale to je základný OMYL! Viera sa neučí, ale predovšetkým žije a začína sa práve v rodinách. Preto do budúcnosti, ak sa vo vašich rodinách viera ne-žije, tak prosím vás, nenúťte mla-

dých, aby šli na birmovku, lebo sa to patrí alebo čo povedia druhí ... Ak je zámerom dostať nejaký "hodnotný" dar či finančnú odmenu, tak je dosť možné, že toto hraničí už so svätokrádežou! A žiaľ práve pre toto sa u mnohých zvrhne tento systém podpisov na nejaký výmenný obchod, v ktorom na konci za vypísanú celú kartičku dostanú odmenu, avšak nie je podstatná tá vo forme darov Ducha Svätého, ale vo forme darov od birmovného, rodičov ... Ved' sami birmovanci mnohokrát povedia, keď ich v niečom napomenieme, že oni majú kartičku v poriadku, tak čo nás do nich. No ak sa birmovná príprava v našej farnosti dostala u niektorých len do takejto pozície, tak s tým bude treba niečo robiť.

No aj napriek takýmto prípadom sme za tých pár mesiacov mohli spoločne prejsť kúsok našej životnej cesty. Na tejto ceste sme sa nezúčastňovali len stretiek a svätých omší, ale boli sme na rôznych akciách alebo sme sa zapojili do rôznych aktivít. Tak napríklad mali sme futbalový turnaj či kalčeto turnaj, kde sme si mohli zdravo zasúť ažiť a zabaviť sa. Taktiež sme si mohli pozrieť nejaký ten film počas niektorých piatkových večerov, a tak obohatiť svoje poznanie o zaujímavé myšlienky. Ďalej sme boli na spoločnom výlete v Liesku či na cyklotúre do Oravíc, počas ktorých sme mohli trochu načerpať síl z krás našej oravskej prírody a samozrejme sa aj viac osobnejšie navzájom poznať. K rozvinutiu vzájomných vzťahov mala slúžiť aj diskotéka pre mladých, kde sme sa bavili, ale žiaľ až taký veľký záujem o ňu nebol. Prečo? Na to už si musí odpovedať každý sám ... Čo je však dôležitejšie, tak popri zábave animátori spolu s birmo-

vancami urobili aj mnoho dobrého. Zapojili sme sa do nejedného piatkového upratovania kostola či jeho okolia. Pomáhali pri organizovaní aktivít pre deti počas jarných prázdnin alebo sa zapojili do kolešovania Dobrej noviny. Veľmi milé bolo vidieť, keď niektorí okúsili lektorskú či miništrantskú službu. A mohol by som menovať takto ďalej, ale teraz nejde o to či sa spravilo 25 alebo 40 aktivít. Dôležitejšie je to, že sami birmovanci si takto mohli dokázať, že môžu svoj čas stráviť inak ako doteraz, k tomu urobiť niečo pre druhých a popritom spoznať aj veľa nových ľudí - v tom mala byť tá podstata. Čo mi je však ľúto, že ja osobne som nedokázal mnohých viac vyhecovať k akčnosti a zapojeniu sa do aktivít, lebo na mnohých akciách bolo len pár birmovancov a väčšinou tých istých. Možno som mal niektoré veci robiť inak - zatiaľ neviem ako, no viem, že sa tiež stále učim ... No možnosť zúčastniť sa mal každý a keďže si je každý strojcom vlastného šťastia, tak už je len na každom jednom čosi v živote vyberie.

Pre mňa neboli ani podstatné aktivity, ktoré robíme, ale to, že sme mohli prejsť túto cestu spoločne. Tým chcem povedať, že nielen ja som mal možnosť ich mnohokrát počas toho roka formovať, niečo ich naučiť či dať im radu do života. Naopak, veľakrát som sa mohol dozvedieť ja mnoho nového a obohatili môj osobný život o mnohé nové myšlienky či cenné skúsenosti. Nehovorím to len ako prázdnu frázu, ale keď som mal možnosť stretávať sa s nimi takmer rok, tak nás to vždy musí nejako obohatiť (samozrejme ak teda chceme). Neviem posúdiť, aký to malo vplyv na ostatných

animátorov, ale chcem im poďakovať za všetok čas, ktorý venovali príprave. Mnohí z nich už majú rodiny, o ktoré sa musia starať, no i tak dokázali zo svojho času niečo venovať aj birmovancom. Už len za toto gesto majú v mojich očiach veľké uznanie. Väčšinu z nich mám aj možnosť poznať osobne, takže môžem garantovať, že viedli stretnúť veľmi kvalitne. Preto by som chcel aj na tomto mieste všetkým animá-

podporiť. Avšak na kritiku sú nás plné zástupy. Preto vás prosím do budúcnosti, ak sa už teda nechcete zapojiť, lebo máte na to kopu "dôvodov", tak aspoň sa snažte na veci nefrflať. Nikto nie je nadšený, keď má takéto niečo počúvať, verte mi.

Nakoniec máme ďalší ročník prípravy birmovancov za sebou a teda je už na každom z nás, čo si z neho vezmeme alebo do akej miery sa ním necháme ovplyvniť. Na

Putovanie na kalváriu v Liesku

V rámci prípravy na sviatosť birmovania počas tohto školského roku mali birmovanci našej farnosti možnosť prežiť spolu (okrem iných akcií ako diskotéka, kalčeto turnaj) neformálne jeden deň na výlete na kalváriu v Liesku. V sobotu 22. 3. 2014 sa okolo 9. hodiny

Foto: Ivan Drgaň

torom popriať všetko dobré a veľa Božieho požehnania na ich ďalšej ceste životom. Jasné, mnohí z vás povedia, že až taká pravda to asi nebude, keď máme problém birmovancov nájsť v kostole aj po birmovke. Áno, z tohto hľadiska máte pravdu. Väčšina z birmovancov aj po tejto príprave do kostola možno až do svadby nevkráča. Ale darmo, ak mladí vidia, že animátor sa snaží žiť vieru, no príde domov a jeho prvorodé vzory (rodičia) to žijú inak ... Koho správanie si vyberie? A ešte jedna poznámka, ak by chcel niekto kritizovať prácu mojich kolegov, že to mali robiť inak, aby birmovanci začali správne žiť vieru - čo si spravil ty pre birmovancov počas ročnej prípravy? Žiaľ, len málo ľudí je ochotných s niečím pomôcť alebo nejako veci

záver chcem len úprimne popriať všetkým birmovancom, že ak ste už prežili prípravu hocikako, tak aby ste si z nej odniesli čo najviac dobrého do svojho života. Hlavne, ak skončíte už kdekoľvek počas života, tak aby ste vždy boli dobrými a charakternými ľuďmi, ktorí budú prinášať radosť nielen svojim rodičom, ale aj okoliu a Bohu. A nikdy nezabúdajte na to (aj keď sa to možno nezdá), že Pán Boh je vždy pri vás aj v tej najťažšej životnej situácii, ktorú v živote prežívate. Samozrejme, že vždy, keď budete mať ťažkosť alebo problém, tak myslím, že teraz nebudem hovoriť len za seba, ale za všetkých animátorov a tiež kňazov našej farnosti: „**Sme tu vždy pre vás.**“

Lubomír Sahul'

stretlo za farou 15 „odvážlivcov“, ktorí podstúpili hodinový „pochod“ do Liesku. Po príchode nás už pri kostole čakal miestny p. farár Štefan Piták, ktorý prichystal všetko, aby sme spolu mohli v kostole sláviť sv. omšu, pred ktorou p. kaplán Mikuláš vyspovedal zopár kajúcnikov. Zatiaľ nám p. farár povedal zaujímavosti z histórie kostola. Pri sv. omši sa k nám pridali ešte 5 účastníci. Po svätej omši sme sa presunuli ku kaplnke za dedinou, kde nám p. farár pripravil ohnisko na opekanie, vyznačil ihrisko, aby sme si poobede mohli zahrať volejbal a futbal. Slniečny aj keď veterný deň bol veľkým potvrdením toho, že Boh nám žehná! Tešíme sa, že sme spolu mohli prežiť tento deň a dúfame, že naše putovanie nebolo posledným. Že Boh nám požehná, aby sme spolu mohli prežiť viac rôznych stretnutí, kde sa navzájom lepšie spoznáme a budeme mať možnosť budovať spoločenstvo ľudí, ktorých spája láska Ježiša Krista. Vďaka všetkým, ktorí prišli, putovali a vytvorili radosťnú atmosféru.

S. Damiána, OSF

Rodina je základ (interview)

Meno Dilong nie je neznáme a nájdeme ho najmä na Orave. Básnik Rudolf Dilong patril k najvýznamnejším predstaviteľom katolíckej moderny. Z našej Trstenej pochádza aj jeho príbuzný, právnik Martin Dilong. Narodil sa tu. Vyrastal v neďalekej obci Habovka. Bol úspešným študentom nášho gymnázia v rokoch 1988 – 1992. Má bohaté skúsenosti z diplomacie, medzinárodných vzťahov a občianskych aktivít. Zrejme ste zachytili, že vo voľbách do Európskeho parlamentu, ktoré boli 24. mája 2014, kandidoval za KDH. Hoci sa nestal poslancom Európskeho parlamentu, v týchto voľbách získal viac ako 10 079 preferenčných hlasov z celého Slovenska. **Martin Dilong** je známy ako dlhoročný občiansky aktivista, ktorý je členom občianskeho združenia Fórum pre verejné otázky. Pomerne často sa vyjadruje v médiách na témy ako sú napríklad ochrana rodiny, problematika ľudských práv, osobitne k otázke sociálnych práv, k právu na život, problematike negatívnych dôsledkov hazardných hier, ochrane nedele. Ako právnik sa po boku podpredsedu NR SR Jána Figeľa aktívne podieľal aj na tvorbe odborných textov k novele ústavy, ktorá zakotvila ochranu manželstva ako zväzku medzi mužom a ženou. Položili sme mu niekoľko otázok, na ktoré nám ochotne odpovedal.

Zdroj: Martin Dilong

Čo pre vás znamená rodina?

Rodina je pre mňa miestom, kde môžem naplno byť sám sebou. Veľmi ma ľudsky naplňuje, že som manželom a otcom. Rodina je pre mňa viac ako práca či kariéra. Mám dosť nabitý pracovný program a veľa povinností. Veľmi sa však snažím, aby som mal dostatok kvalitného času pre moju drahú manželku Ľubku a naše deti Dávidka (11 rokov) a Martinka (4 roky). Dobrá fungujúca rodina je základ. Základ pre osobný život jednotlivcov, výchovu a rozvoj detí a pre dobro celej spoločnosti.

Ako ste sa zoznámili so svojou manželkou?

Na jednej prednáške počas štúdia práva, keď som prišiel ako starší študent (3. ročníka práva) spolu s

kamarátom Tomášom Dohálom, aby sme ponúkli možnosť prvého stretnutia kresťanskej mládeže. Ľubka bola prvá, ktorá sa prišla informovať o stretnutí mladých ľudí. Dva roky sme sa poznali ako kamaráti. Po dvoch rokoch sme začali spolu chodiť, bolo to v roku 1996.

7. októbra 2000, na deň Panny Márie Ružencovej, sme sa zobrali. Svadbu sme mali na Orave. Sviatosť manželstva sme prijali v Kostole sv. Michala v Liesku. Môžem povedať, že to bolo najlepšie rozhodnutie môjho života. Naše manželstvo nie je ideálne. Máme svoje ťažkosti, problémy a kríže. Čo je však úžasné, že vždy spolu ťaháme za jeden povraz. Vždy sa vieme vzájomne povzbudiť a dokážeme si navzájom povedať: „Prepáč, odpusť...“ Ak sa aj cez deň niečo „zomelie“ robíme všetko preto, aby sme si najskôr večer odpustili.

Prečo je podľa vás dôležité chrániť ľudský život od počatia po prirodzenú smrť?

Právo na život je základné a prvé ľudské právo. Ak toto právo nie je rešpektované a chránené, ostatné ľudské práva (napr. právo na vzdelanie, sociálne zabezpečenie, spravodlivý súdny proces, volebné

právo a ďalšie) sa nedajú realizovať.

Spoločnosti sa vždy vypomstí, ak nerešpektuje právo na život. Nie je to tak dávno, kedy v koncentrákoch počas druhej svetovej vojny zomierali milióny nevinných ľudí, najmä Židov. Začalo to tak, že Adolf Hitler v Nemecku a neskôr aj inde presadil, že právo na život a ďalšie ľudské práva nepatria každej osobe, ale sú viazané iba pre určitú rasu.

Je o vás známe, že s mladými ľuďmi diskutujete na tému predmanželská čistota. Z čoho pramení táto vaša angažovanosť?

V auguste 1997 som ako zástupca slovenskej mládeže niesol spolu s Monikou Javorkovou viac ako 150 sľubov pre Svätého Otca – Jána Pavla II. do Paríža na Svetové dni mládeže. Mladí ľudia z celého Slovenska skladali sľub takéhoto obsahu: „Ja, (nasledovalo meno a priezvisko) sľubujem pred oltárom všemohúceho Boha, že si zachovám posvätnú čistotu až do sviatosťného manželstva. Panna Mária pomôž mi tento môj sľub splniť!“

Tento sľub zložila v roku 1997 aj moja Ľubka. Chodili sme spolu 4 roky „čisto“. Veľa času sme veno-

vali vzájomnej komunikácii a pomoci jeden druhému či ľuďom okolo nás. Veľmi nás spájala spoločná vízia života. Príprava na manželstvo, kde sú dôležité hodnoty ako úcta, pochopenie, pomoc, vy počutie jeden druhého, modlitba za malé či väčšie problémy, s ktorými sme zápasili.

Mladí ľudia neraz počujú o tomto mýte: „Pred svadbou si to treba dobre sexuálne vyskúšať, aby ste mali istotu či sa k sebe hodíte alebo nie.“ Tento argument znie síce zaujímavo, ale nie je pravdivý! Dobrý sexuálny život v manželstve je závislý od vzájomnej úcty, pochopenia, humoru, radosti, vzájomného porozumenia. Pre nás dôležitú hodnotu zohráva aj každodenná modlitba jeden za druhého. Chodím medzi mladých a rád im hovorím aj o tom, ako sa dobre pripraviť na manželstvo. Na webe nájdete viacero mojich prednášok, článkov či diskusií na túto tému. Za všetko uvediem nedávno uvedenú reláciu v TV Lux s témou čistota partnerského vzťahu, kde vystupuje aj moja manželka Ľubka (<http://www.tvlux.sk/archiv/play/6152/o-cistote-v-partnerskom-vztahu>).

Som presvedčený, že dobré manželstvo je kúskom raja na zemi. Je možné a dá sa to. Chceme povzbudiť osobitne mladých, ak ste v otázke čistoty aj zlyhali, nikdy nie je neskoro! Dá sa začať znova! Len treba chcieť. A určite sa to vyplatí! Dobré, harmonické manželstvo za to určite stojí!

V júni 2014 slovenský parlament prijal novelu ústavy, ktorá posilňuje ústavnú ochranu manželstva. Je známe o vás, že ste na prijatej novele ako právnik odborne spolupracovali. Ako túto novelu vnímate?

Osobne veľmi vítam zakotvenie ústavnej ochrany manželstva: „*Manželstvo je jedinečným zväzkom medzi mužom a ženou. Slovenská republika manželstvo všestranne chráni a napomáha jeho dobru.*“

Jednoznačná ústavná definícia manželstva ako jedinečného zväzku muža a ženy vnáša potrebnú právnu istotu do ústavného poriadku Slovenskej republiky.

Oceňujeme taktiež ústavný záväzok Slovenskej republiky všestranne chrániť a napomáhať dobru manželstva. Pre úplnosť treba dodať, že veľké úsilie na presadení ústavnej ochrany manželstva má podpredseda NR SR a predseda KDH Ján Figel'. On inicioval začatie rokovaní o ústavnej ochrane manželstva a rodiny ešte v septembri 2013 pred Národným pochodom za život v Košiciach. Dôležité rokovania prebiehali takmer 9 mesiacov, novela bola schválená v júni 2014 a nadobudne platnosť 1. septembra 2014. Tento proces trval presne 1 rok.

Slovensko sa zaradilo ku krajinám EÚ (napr. Poľsko, Litva, Maďarsko, Bulharsko), ktoré si uvedomujú dôležitosť hodnôt, ako sú manželstvo a rodina a naliežite to vyjadrili aj vo svojich ústavách. V tomto ohľade Slovensko môže byť dobrou inšpiráciou pre ďalšie krajiny Európy a

sveta. **Očakávam, že budú nasledovať ďalšie opatrenia na podporu rodiny, manželstva, ktoré prijme slovenský parlament. Opatrenia, ktoré budú pomáhať rodine najmä v sociálnej a ekonomickej oblasti. Prijatá novela ústavy vytvára dobrý základ pre takéto opatrenia.**

Som si istý, že Slovensko má v Európe veľké poslanie. Niekoľkokrát o tom hovoril Svätý Otec Ján Pavol II., ktorý 3-krát osobne navštívil Slovensko. Táto vízia svätého pápeža Jána Pavla II. je správna. Som si istý, že týmto krokom Slovensko postupne napĺňa túto jeho výzvu. Mnohé krajiny Európy na nás pozerajú s úctou a obdivom.

Je o vás známe, že sa venujete pretekaniu s poštovými holubmi. Čo vás na poštových holuboch fascinuje?

Aktívne pretekám s poštovými holubmi už niekoľko rokov. Každý rok od mája do júla máme okolo 17 pretekov. V okolí Bratislavy je nás viac ako 130 pretekajúcich chovateľov. Tento rok sú vzdialenosti pretekov od 150 km do 750 km. Holuby sa vždy z rôznych miest vracajú domov. Cez satelit je zmeraná dĺžka dráhy - vzdušná čiara z miesta vypustenia do každého holubníka. Keď holub príde domov, časomiera zaregistruje čas príletu, keď vchádza cez letáč do holubníka (každý holub má na nohe čip). Vyhrávajú tie holuby, ktoré dosahujú najvyššiu priemernú rýchlosť. Na holuboch ma fascinuje vernosť svojmu domovu a húževnatosť, s akou dokážu prekonať prekážky.

Za rozhovor ďakuje:

Andrea Šprálková

(Ne)hodnota človeka, služky a sluhovia na čokoľvek

Ak by som sa niekoho spýtala či by sa chcel stať alebo by dovolil, aby sa jeho dcéra, syn, stali sluhami, určite by pokrútil hlavou a pomyslel si, čo si to dovoľujem a vymýšľam.

A predsa, dávam túto moju otázku vám všetkým, ktorí teraz čítate môj článok. Dovolili by ste to? Nie? Neklamte sami seba - dovolili, dovoľujete a mnohí ste na to ešte aj hrdí. O čom to hovorím?

Každý deň sa stretávam s hrdými starými mamami, mamami, ľuďmi, ktorí s hrdosťou hovoria o tom, ako je ich dcéra, syn, vnúčka, vnuk v Anglicku, Nemecku, ... Vraj si treba zabezpečiť budúcnosť prácou, naučiť sa reč, nazbierať skúsenosti ...

Na tom by nebolo nič zlé, keby (a tu sme pri koreni problému) to naše tak ružovo vyzerajúce zabez-

pečenie budúcnosti a šťastia nebolo o tom, že sme poslali svoje ratolesti sotva skončené strednú školu do sveta, o ktorom sami ani nemáme tušenia. Položme si ruku na srdce, koľkí z nás tušia o tom, že za krásnym slovom práca v zahraničí sa mnohokrát skrývajú najťažšie a najponižujúcejšie práce v drsnom a biednom prostredí, o ktoré nemajú tamojší ľudia záujem, že tieto mladé dievčatá, a nielen dievčatá, sú vystavené psychickému, ale aj fyzickému dokonca aj sexuálnemu násiliu, obťažovaniu.

Možno povieť, že som to prehľala, ale drahí rodičia a starí rodičia, myslíte si, že by sa vám s tým, ak by toto prežili, vaše ratolesti dokázali zdôveriť? Nebuďte naivní, určite nie! Často sa stretávam s takýmito ľuďmi, mnohokrát si vypočujem otrasné príbehy, pri ktorých

mi je veľmi ťažko, ale vždy je doložená prosba a zároveň pevná žiadosť, že rodičia sa to nesmú dozvedieť, veď čo bolo, už sa neodstane a život ide ďalej. Boja sa, že si za to môžu sami, veď to bola ich vlastná žiadosť alebo nechcu aby sa ich rodičia trápili ...

A preto by som naozaj chcela apelovať na všetkých rodičov, ktorí milujú svoje deti, nerozhodujte za nich čo majú robiť, ale zároveň ich nenechávajte bezhlavo sa rútiť niekam, o čom nie ste presvedčení, že je to v súlade s ľudskými hodnotami, nedovoľte urobiť z vašich detí za peniaze služby/sluhov na čokoľvek. Menší peniaz je hodnotnejší ako vrece zlata získané výmenou za ľudskú dôstojnosť.

Andrea Šprláková

Vzt'ah

Každý z nás chce mať dobrý vzťah s tými, s ktorými sa stretáva. Chceme, aby nás mali radi, aby si nás vážili a ctili. Realita je však taká, že ľudia sú rôzni - aj takí, aj takí.

Čo však mám ako človek urobiť, aby som bol spokojný, že som urobil všetko preto, aby môj vzťah s tými, s ktorými sa stretávam, bol dobrý?

Ak chcem, aby ma mal niekto rád, bez týchto vecí to nepôjde:

- 1) Musí cítiť z mojej strany lásku a tiež to, že mu nechcem ublížiť.
- 2) Musím s ním byť často v kontakte.
- 3) Musím s ním často komunikovať.

Ak tieto veci splním, môžem očakávať, že môj vzťah s iným človekom bude dobrý a bude ma mať rád, ale samozrejme nikdy to neznamená stopercentnú úspešnosť, lebo naozaj ľudia sú rôzni - aj takí, aj takí.

Nesmieme byť však sklamaní ak nám to nepôjde. Dôležité je, aby sme boli mi sami so sebou spokojní a aby bol s nami spokojný aj Pán Boh.

Mikuláš Grich, kaplán

Zdroj: redakcia

Mladost', vzťahy a bolesť

Toto číslo časopisu by malo byť o utrpení, ktoré vo svojom živote prežil asi každý jeden z nás (minimálne, ak ste boli u zubára). Utrpenie má ale rôzne podoby: od fyzického po psychické alebo od krátkodobého po dlhodobé. A práve v takýchto chvíľach sa mnohokrát obraciame práve na Pána Boha s typickou otázkou: „Prečo práve ja?“

Teraz vás sklame, ale neviem povedať, prečo práve vy. Ak by si sa spätne pozrel na celú situáciu, tak by si zistil, že vlastne je to tvoja "robota", že teraz trpíš. A možno za to fakt nemôžeš, ale v takom prípade je možné, že odpoveď dostaneš až po smrti. Vtedy už ale nebude veľmi záležať na nejakej odpovedi, ale na tej ceste, ktorú si prešiel smerom ku nej. Preto ak za niečím v živote kráčajme, tak nikdy neodfláknime cestu k tomu, pretože cesta môže byť dôležitejšia ako vec samotná. Avšak najväčšie zranenia, ktoré my mladí prežívame, sú takzvané zranenia zo vzťahov. Teraz nehovorím len o vzťahu typu "chodíme spolu", ale o všetkých možných - s rodičmi, s kamarátmi ... Prečo práve toto nás trápi? Je to asi jediná z vecí, ktorú nemáme až tak vo svojich rukách, pretože závisí aj od druhého. Avšak mnohí z nás sa zrania na tom len preto, lebo do vzťahov vstupujú v štýle - JA a môj priateľ/priateľka, JA a moja rodina, JA a druhí ... Čiže sa jedná o určitý druh egoizmu, v ktorom si privlastňujeme tých druhých a keď niekoho z nich stratíme, tak sa s tým nevieme vyrovnáť. Ale vlastnili sme niekedy skutočne toho človeka? Máme na neho právo? Nebolo by práve jednoduchšie vnímať svoje vzťahy v opačnom smere a pýtať sa - čo môžem ja ponúknuť tomu druhému? Ak budeme s láskou rešpektovať slobodnú vôľu

toho druhého vo vzťahu, tak sa nám bude oveľa ľahšie dýchať. Nevravím, že keď nás niekto opustí alebo zraní, tak to nebude bolieť. Samozrejme, že bude, lebo tým dávame najavo, že nám na tej osobe záleží, ale zachováme sa presne tak, ako Pán Boh ku nám, keď zhrešíme. Je mu to veľmi ľúto a urobil by všetko preto, aby sme viac nezahrešili. Avšak s láskou rešpektuje našu slobodu, ktorú nám daroval. Nie sme Bohom, a preto sa mnohokrát so spôsobenou bolesťou vyrovnávame zlosťou či krivým slovom voči druhému. Lenže nehnevajte sa, ale mne to príde ne-logické, keď dokážeme oveľa väčšiu časť toho krásneho prežitého zo vzťahu prekryť jedným ublížením alebo vzájomným sa nepochopením. Dochádza k tomu denno-denne. Ak sa dostaneme do takejto situácie, najlepším liekom je odpustenie. Nikto z nás nie je dokonalý a odpustenie potrebuje každý jeden z nás. Samozrejme, stane sa, že dotýčny, ktorý nám naozaj ublížil, nie je si vedomý svojej chyby a nebude sa chcieť ospravedlniť, no na odpustenie je super to, že to ide aj bez toho druhého. Nejedná sa o nejakú hlúposť z našej strany, že niekoho len tak sami ospravedlníme. Ide o to, že odpustenie uľaví aj zranenému, pretože sa takto ľahko vyrovná so zranením. Mnohí z nás sa boja odpustenia, pretože si ho mýlia s tým, že to znamená - všetko bude tak ako predtým. Žiaľ, toto je základný omyl. Nikdy to nebude ako predtým, ale bude to závisieť od správania obidvoch z konkrétnej dvojice. Vzťah bude možno lepší a pevnejší alebo oslabne na svojej intenzite či dôvere. Toto je však prirodzené, ale pamätajte, že ak už niečo raz úprimne odpustíme, tak to nemáme

dookola danej osobe vyčítať!

Nesmiem zabudnúť na jednu základnú vec a tou je, že utrpenie nám signalizuje to, že v našom živote niečo nie je v poriadku. Mnohé veci sa dajú opraviť či vyličiť, a preto netreba čakať, ale konkrétne konať. Ale sú napríklad niektoré vzťahy, ktoré sme pokazili my, trápia nás, no nedajú sa tak ľahko napraviť. Nie je to však zúfalá situácia, pretože je tu stále pár vecí, ktoré môže každý z nás podniknúť. Prvou je to, že začneme v pozitívnom smere pracovať na sebe, poučíme sa z chýb, ktoré sme spôsobili tým druhým a budeme sa snažiť vyvarovať sa ich aspoň do budúcich vzťahov. Práve z tohto dôvodu bývajú mnohé utrpenia ťažké a dlhé, aby sme si lepšie zapamätali, čo nám chcela daná situácia povedať. Ak by bola bolesť veľmi krátka, tak len málokto by sa z nej skutočne poučil. Tiež máme v rukách svoj postoj, aký ku každej situácii zaujmeme - pozitívny, radostný, nahneváný, urazený ... Vždy je to len v našich rukách, ako sa k druhým za akýchkoľvek okolností budeme správať. Ďalšia a zásadnejšia vec je tá, že môžeme kedykoľvek využiť silu modlitby. Tá však nemá fungovať ako náš automat prianí, ale máme sa v nej snažiť o dobro pre druhých a tým zároveň meníme seba. Pretože ak sa za niekoho úprimne modlíme, tak ho nemôžeme nemať radi.

Ak teda prežívate už akékoľvek utrpenie, tak pamätajte, že nikdy daná situácia nie je tak zúfalá, aby sa s ňou nedalo nič robiť. Je to vždy len a len na nás, aký postoj k danej situácii zaujmeme. A dôležitejšia vec, ktorej si máme byť vždy vedomí, je to, že Bohu nič nie je nemožné.

Lubomír Sahul'

Starnutie dome Charitas

Nie každé mesto alebo obec poskytuje sociálnu pobytovú celoročnú službu v takom rozsahu, ako mesto Trstená. Vďaka farskej charite, štedrej pomoci mesta, bohu známym dobrodincom a samotnému zriaďovateľovi — Spišskej katolíckej charite — sa od roku 1994 poskytujú sociálne služby pre

Prítomnosť KRISTA vo sviatosti nám pomáha k hlbšiemu prežívaniu viery a prijatiu staroby, stotožnenie sa s konkrétnou situáciou, riešenie problémov, konfliktov a je veľmi dobrou psychohygienou pre celý kolektív klientov ako i zamestnancov.

Naším cieľom je zviditeľniť

ktorých sa denne pozeráme, vidíme veľa bolesti, ale vždy sú tam aj iskierky radosti, vďačnosti a dôvery. Je pravdou, že aj pre samotný personál je to spoločné zdieľanie každého nového dňa akýmsi pripomínaním si toho, že máme Bohu ďakovať za všetko, že nič nie je samozrejmosť, že každé nové ráno je darom od Boha.

Našou úlohou je okrem naplňovania ich každodenných potrieb v prvom rade si ich ctiť a vážiť. Po druhé povzbudzovať ich a motivovať. Iba vtedy cítia, že sú užitoční, ak sú ich schopnosti a múdrosť ocenené.

V našom dome hrá hlavnú úlohu modlitba, tú je počuť z dverí každej izby. Naši klienti žijú s Bohom a je to na nich vidieť. Všetku svoju dôveru

Zdroj: Anna Smitková

starých, chorých, opustených a ľudí odkázaných na pomoc druhej osoby s celoročnou starostlivosťou.

Naše zariadenie nesie meno svätého Františka z Assisi. Od roku 1774 pôsobia v meste bratia františkáni. Prišli, aby vyučovali horoo-ravskú mládež. Nakoľko Trstená bola predtým prevažne protestantská, ich pôsobenie malo aj rekatolizačný zámer. V období socializmu bol kláštor používaný na civilné účely, v roku 1990 vrátený reholi, teraz slúži na formáciu postulantom. Tieto fakty uvádzam z dôvodu ich duchovného pôsobenia v našom dome, kde sú nám veľkou duchovnou oporou a posilou. Vždy v nedeľu a vo sviatok mávame sväté omše a pred prvým piatom svätú spoveď, na ktorých sa zúčastňujú aj obyvatelia mesta z blízkeho okolia.

služby Cirkvi a poukázat' na prístup k človeku v jeho záverečnej fáze života, kde sa dáva do popredia jeho ľudskosť, ktorá spočíva v dôstojnosti a jedinečnosti človeka.

Koľko máme klientov, toľko máme rôznych životných osudov. A je pravdou, že aj starnutie prežíva každý inak ...

V dnešnej dobe, kedy je preferovaná mladosť, sa často pripisuje starobe zlý obraz, ale Boh s tým očividne nesúhlasí ... On vidí dlhý život ako dôkaz jeho priazne. Hovorí: „*Skrze mňa sa rozmnožia tvoje dni a pridá sa ti k rokom života.*“ (Prís 9,11) Dlhý život so všetkými bolesťami a ťažkosťami je požehnaním.

Aj v našom charitnom dome si to dennodenne hovoríme a pripomínáme. V mnohých očiach, do

vkladajú do Jeho rúk a ďakujú za každý nový deň.

Niektoraz povedal, že domov dôchodcov je akási „pôrodnica pre vecnosť.“ Ja verím, že aj náš dom je naplnením tejto myšlienky, že sa snažíme najmä o to, aby predovšetkým duša každého jedného klienta bola pripravená na stretnutie s Pánom, lebo tam všetci smerujeme, lebo nevieme dňa ani hodiny...

Práve pri opatrovaní našich klientov si čoraz viac uvedomujeme, že hoci strácajú sily, rastie v nich niečo duchovné. Spolu s nimi si uvedomujeme, že život je dar. Dar zadarmo, ale nie nadarmo. Životom máme slúžiť tak človeku, ako Bohu, pretože v ňom má svoj začiatok i koniec, od neho pochádza, k nemu sa má vrátiť.

Mariana, hlavná sestra

Starnutie dome Charitas - zamyslenie

Najväčším prikázaním je prikázanie lásky: „*Milovať budeš svojho blížneho tak ako seba samého.*“ To je odkaz Ježiša Krista. To sú hlboké slová, ktoré kresťana sprevádzajú životom. Uskutočňovať, praktizovať ich dennodenne nie je ľahká úloha. Usilujeme sa o jeho naplnenie od útleho veku až po smrť. V detstve formovaný svojimi rodičmi, v dospelosti svojou zdatnosťou a v starobe?

V našom dome Charitas, kde poskytujeme pomoc ľuďom v zložitých sociálnych situáciách – starým, chorým, nevládnym, opusteným, odkázaným na pomoc druhej osoby, prežívame lásku k blížnemu v rôznych podobách.

Pomôcť, podať pomocnú ruku, sprevádzať človeka v záverečnej fáze života, stojí veľa námahy, odhodlania, profesionálnej fyzickej aj duchovnej zdatnosti.

Približovať sa k človeku, vžiť sa do jeho situácie, analyzovať jeho problém, nás učí pokore a úcte ku každému človeku. Spoznávame ľudí, ich reakcie, názory, pohľady, svet a uvedomujeme si jednu základnú vec, že v každom človeku je nám sprítomnený Kristus – Jeho dar života pre nás. Dar života zadarmo no nie nadarmo. Životom máme slúžiť tak človeku, ako Bohu, pretože v ňom má svoj začiatok i koniec, od neho pochádza, k nemu sa má vrátiť.

Učíme sa starých ľudí počúvať, aby mohli hovoriť a dávame im pocítiť, že sú milovaní. Je úplnou samozrejmosťou svedomitá telesná opatera o našich klientov, starostli-

vosť o prostredie, jeho prispôbovanie zmenám zdravotného stavu chorého. Staráme sa nielen o zdravotný stav, telesnú kondíciu, ale podporujeme zároveň ich psychologický a duchovný stav.

Dožiť sa staroby je výzva a milosť, ak berieme do úvahy jeho spirituálny rozmer. Toto obdobie poskytuje čas a príležitosť, aby človek mohol premýšľať, hodnôť, byť sám sebou a pripraviť sa na smrť.

Sme viazaní jeden na druhého, čím viac sa zaslúžime o dôstojné postavenie starého človeka, tým

viac budeme chápať, že náš život má väčšiu hodnotu. Nič nie je viac, ako dozrievanie osobnosti, dozrievanie lásky. Je na nás, ako sa zorientujeme. Preto rozdávaime lásku všade, kde sme, všetkým ľuďom okolo seba. Najlepším príkladom pre nás je odkaz lásky k blížnemu.

Každý by mal dať svetu to najlepšie, čo má. My veríme, že všetko, čo dnes dáme starým ľuďom, mladí raz dajú nám. Snažíme sa nasledovať príklad a odkaz Matky Terezy: „*Ľudia naozaj potrebujú pomoc, ale možno ťa napadnú, ak im pomôžeš, ale aj tak pomáhaj ľuďom! Dávaj svetu to najlepšie čo máš a udrú ťa do tváre, ale aj daj svetu to najlepšie čo máš.*“

Anna Parcová

Každý z nás by mal myslieť na starobu

V dnešnej uponáhľanej dobe nemá už takmer nikto na nikoho čas. Rodičia sa náhli do práce, aby aspoň po finančnej stránke zabezpečili rodinu. Deti sú okrem učenia zaneprázdnené počítačom a mobilmi. A hoci seniori majú času dosť, nikto im ho nevenuje, ani ich nenavštevuje. Niektorí svoju starobu, samotu a chorobu prežívajú v tichu svojho domova a tí čo ho nemajú, žijú v Charitnom dome sv. Františka v Trstenej. Posedávajú a premýšľajú o svojej mladosti, ktorá sa rýchlo pomínula. Svoje myšlienky upriamujú v modlitbe na Boha a prosia za seba i svojich najbližších. Obeťujú svoje utrpenie, aby ich choroba a staroba bola požehnaním. Vidíme ich túžbu podeliť sa s tým, čo získali počas svojho života. Mnohí majú otvorené srdce, ktoré vie pohľadiť i pochopiť. Takto ich vnímame, keď ich každý mesiac navštevujeme s deťmi z cirkevnej základnej školy. Stretnutie so starými v charite býva často obohatením nielen pre nich, ale aj pre deti. Dnešná doba učí mladú generáciu zriekať sa starých a chorých ľudí s odôvodnením, že sú neuzitoční a nepotrební. Myslím si, že to nie je správne. Veď každý vek má svoju krásu i svoje poslanie. Ak prejavíme úctu k starobe a budeme sa o nich s láskou starať a vážiť si ich, prinesie to požehnanie pre celú spoločnosť. Naopak – neúcta privádza národ k úpadku. Nemali by sme zabúdať, že raz budeme aj my starí a čo do detí zasejeme, to budeme aj žať. Majme to na mysli pri výchove dnešnej mladej generácie či už doma alebo v školách!

Anna Smitková

Požehnanie kaplnky v dome školských sestier v Trstenej

Zdroj: S. Damiána, OSF

Po ukončení všetkých prác na rekonštrukcii a prístavbe domu, v ktorom žil a pôsobil Mons. Viktor Trstenský, sme 6. apríla 2014 požehnali kaplnku, ktorá má patrocinium Zvestovanie Panne Márie.

V nedeľu popoludní sa v našom dome stretli sestry, dobrodinci, priatelia, známi a tí, ktorí realizovali práce na dome, aby sme spoločne slávili svätú omšu, počas ktorej p. farár Jaroslav Chovanec

požehnal kaplnku, zriadenú v izbe, kde býval a pracoval o. Trstenský. Sv. omšu koncebrovali br. Juniper Barok, OFM; don Martin Rožek, SDB a o. Branislav Kožuch. Po sv. omši sme sa neformálne stretli na malom pohostení v prístavbe domu, ktorú sme nazvali „Viktoríno“. V dome je tiež vytvorená pamätná izba, kde tí, ktorí budú mať záujem, môžu vidieť veci, ktoré sú „živou“ spomienkou na monsignora.

Vo vďačnosti Bohu za všetky jeho dary, dobrodenia a požehnanie v našej kaplnke zvolávame požehnanie na celú našu farnosť. Nech je dobrý Boh oslávený v našich životoch a službe pre jeho kráľovstvo!

S. Damiána, OSF

Púť Rádia Lumen v Krakove

Z Božej milosti sa 10. mája 2014 konala v Krakove 10. jubilejná púť Rádia Lumen. Aj pútnici z našej farnosti, pod vedením p. Marky Schifferdeckerovej, sa ráno o 6.00 vydali na cestu. Odchádzali sme s požehnaním p. kaplána Mikuláša a v „sprievode“ dažďa, ktorý sme zároveň vnímali ako požehnanie od Boha, lebo veď aj zem potrebuje zúrodňujúci dážď. Púť sme začali spoločnou modlitbou posvätného ruženca. Cestou sme stretli a zdravili trúbením autobusu aj cyklopúť, ktorá už vo štvrtok 8. mája vyrazila z Ludrovej pri Ružomberku. Po príchode do Krakova a vystúpení sme sa „vyzbrojili“ pršíplášťami a daždníkmi. Tie však boli potrebné len do času, kým sme prišli do areálu svätej Božieho milosrdenstva. Potom sme ich nechali už len vysušiť, lebo Pán vypočul prosby mnohých a viac nepršalo. Hoci na začiatku sv. omše nás po-

strašilo ešte pár kvapiek. Počas programu, ktorý bol pripravený pre pútnikov, sme mali možnosť duchovne načerpať pri modlitbe ruženca k Sedembolestnej, slávnostnej sv. omši, ktorej hlavným celebrantom bol náš o. biskup Štefan Sečka, a popoludní pri Korunke k Božiemu milosrdenstvu. V rámci programu tiež boli pre nás povzbudením moderované rozhovory s biskupmi, ktorí boli prítomní na tejto púti. Počas obednej prestávky sme zašli do neďalekého sanktuária sv. Jána Pavla II. Obdivujúc Boží majestáť a veľkosť Božieho milosrdenstva sme ďakovali za dar sv. Jána Pavla II. Tu sme mali možnosť vidieť mnohé biblické výjavy v mozaikovom prevedení. Aj napriek tomu, že tam bolo veľmi veľa ľudí, priestor priam vľahoval do modlitby. V dolnej časti sanktuária sme mali

možnosť uctiť si ostatky sv. Jána Pavla II. Pri návrate domov sme v radostnej atmosfére vyspievali mnoho ľudoviek a uistili sme sa o tom, že ak Pán dá (akože aj dá), tak ešte spolu „podnikneme“ nejaký výlet, či púť, lebo ako hovorí žalmista: „Aké je dobré a milé, keď bratia (a sestry) žijú pospolu...“

S. Damiána, OSF

Zdroj: S. Damiána, OSF

Prvé miesta v celoslovenskej súťaži Biblickej olympiády

V školskom roku 2013/2014 prebehla na Gymnáziu Martina Hattalu v Trstenej Biblická olympiáda v kategóriách ZŠ a SŠ.

Postupnými krokmi, cez triedne a školské kolá, sa do okresného (dekanátneho) kola prebojovali 3 žiaci a jeden náhradník za každú kategóriu. V kategórii ZŠ to boli: **Petra Baňáková a Katarína Gasperová z tercie a Šimon Ťapaj z kvarty**. Náhradníkom bol **Tomáš Starek** tiež z kvarty. V druhej kategórii SŠ súťažili: **Eva Víglašová 2.D, Andrea Tuková 3.C a Mária Víglašová 4.D**. Náhradníkom bol **Benjamín Jozef Šiškovič zo sexty**.

Okresné kolo prebiehalo v priestoroch ZŠ P. O. Hviezdoslava Trstená a GMH Trstená v dňoch 26. a 27. 3. 2014. Obe družstvá gymnázia sa umiestnili na prvom mieste, čo im zabezpečilo postup do krajského (diecézneho) kola, ktoré sa uskutočnilo 29. a 30. 4. 2014 v budove kňazského seminára Jána Vojtašáka v Spišskej Kapitule. Hlavné súťažiaci z kategórie SŠ mali veľkú motiváciu, nakoľko dve z nich v budúcom školskom roku maturujú

a toto bola ich posledná možnosť súťažiť (a vyhrať) na tejto olympiáde. Aj v tomto kole sa prejavila šikovnosť, dobré vedomosti a herecký talent (bolo potrebné zahrať dvojminútovú scénu podľa vlastného výberu z kníh, ktoré boli predmetom tohtoročnej Biblickej

dopravili k hradu v Starej Ľubovni. Večer sa ešte všetci súťažiaci stretli s organizačným tímom. Podelili sme sa o skúsenosti počas prípravy na Biblickú olympiádu, a potom sme sa uložili na pokojný nočný odpočinok v hoteli Sorea v krásnom prostredí Ľubovnianskych kúpeľov. Ráno o 8.00 sa začalo celoslovenské zápasenie 10 družstiev. V kategórii ZŠ naši študenti po vyrovnanom boji v 4 kolách so ZŠ v Humennom nakoniec prišli v 5. a 6. kole o pol boda, a tak na víťazné družstvo celkovo stratili 1 bod. Obsadili sme **krásne 2. miesto**. Na popoludnie sme sa stretli s dievčatami, ktoré prišli

Zdroj: S. Damiána, OSF

olympiády). Naši žiaci vyhrali v oboch kategóriách prvé miesto, a tak sa im otvorili „dvere“ na celoslovenské kolo v Starej Ľubovni, ktoré prebiehalo od 20. – 22. 5. 2014. V rámci programu pre súťažiacich sme navštívili pútne miesto – horu Zvir v Litmanovej, kde sme mali možnosť sláviť gréckokatolícku liturgiu spolu s pomocným biskupom Prešovskej archieparchie Milanom Lachom, SJ. Následne sme sa autobusom

spolu s Mgr. Valériou Kubasovou. Zúčastnili sa na záverečnom odovzdávaní cien spolu s nami a vytvorili veľmi radostnú atmosféru. Popoludní ich čakal rovnaký program ako nás v predchádzajúcom dni. Na druhý deň tiež súťažilo 10 víťazných družstiev diecéznych kôl z celého Slovenska. Aká bola ich radosť, keď **sa naplnila túžba budúcich maturantiek, a 22. 5. 2014 vyhrali 1. miesto.**

S. Damiána, OSF

Otvárame novú cirkevnú materskú školu

Nová cirkevná materská škola v Trstenej, ktorej zriaďovateľom je Rímskokatolícka cirkev, Biskupstvo Spišské Podhradie, bude otvorená od 1. septembra 2014. Budú ju navštevovať deti vo veku od 3 do 6 rokov. Novovybudované priestory sa nachádzajú v blízkosti základnej školy R. Dilonga na Hviezdoslavovej ulici. Vedenie cirkevnej materskej školy chce pomôcť rodičom aj deťom uľahčiť vstup do škôlky tým, že už v auguste budú môcť deti prichádzať spolu s rodičmi na určitý čas do nových priestorov podľa záujmu. Deti i rodičia sa oboznámia s učiteľkami, novými hračkami i prostredím materskej školy. Vytvoria si nové priateľské vzťahy a ľahšie prekonajú adaptáciu na vstup do škôlky. Láskový a individuálny prístup k deťom bude v škôlke prioritou. Materská škola bude otvorená v pracovných dňoch od 6. 30 hod. do 17. 00 hod. V rámci príjemnej rodinnej atmosféry ponúkne deťom bezpečný priestor, v ktorom na základe ich skutočného záujmu dostanú možnosť rásť prostredníctvom hry, výučby angličtiny, kresťanských hodnôt a tvorivých aktivít.

Anna Smitková

Kostol v Zábiedove oslavuje 80 rokov

História kostola v Zábiedove začala dávno v hlavách Zábiedovčanov, ktorí každú nedeľu a vo sviatok merali cestu pešo do Trstenej, aby sa mohli zúčastniť bohoslužby v Božom chráme. Deti, mladí i starí, v zime mrznúc a brodiac sa v závejoch, v lete bosí, spotení, nesúc v ruke sviatočné topánky, aby si ich nezodrali, kráčali cez kopec do Trstenej na stretnutie s Bohom. Najstarší občania dodnes spomínajú dokonca aj na to, ako denne v skoré decembrové rána putovali v snehu a mraze na roráty do trstenského kostola.

Tento stav trval až do prvej tretiny minulého storočia, keďže obec Zábiedovo nemala vlastný kostol. Celé generácie Zábiedovčanov snívajú svoj sen o tom, aké by to bolo krásne, keby mali kostol doma, v Zábiedove.

Ďaleko od Zábiedova, až vo vzdialených Spojených štátoch amerických, v tom čase rovnako uvažoval zábiedovský rodák, rímskokatolícky kňaz, novinár, národovec a františkán Ján Stas (1872 – 1917). Za more sa vysťahoval ešte ako bohoslovec a tam došľudoval. V decembri roku 1894 bol vysvätený za kňaza. Celý čas svojho tamjšieho pôsobenia, no ešte intenzívnejšie po svojom ochorení v roku 1910, myslel na svoje rodisko a na skutočnosť, že jeho rodáci nemajú v obci kostol. Napriek 11-mesačnému liečeniu už nikdy úplne nevyzdravel, a tak využil prítomnosť spolukňaza a priateľa Andreja Pavča (rodáka z Habovky), ktorému v záвете venoval peniaze na stavbu zábiedovského kostola. Tento postup nezvolil náhodou, ale z opatrnosti. Cítil blížiaci sa koniec i nespĺnenú túžbu vo svojom srdci, ale nechcel nič riskovať. Vo svete totiž zúrili boje prvej svetovej vojny a vtedajšie Slovensko bolo ešte súčasťou Rakúska-Uhorska, ktoré bolo vo vojne na strane nepriateľov USA. Peniaze odkázané obci z nepriateľskej mocnosti by pochopiteľne boli americkou vládou zoštatnené. Naviac biskupom spišskej diecézy bol Dr. Alexander Párvy, ktorému slovenskí národovci a o to viac kňazi pôsobiaci v emi-

grácii vôbec nedôverovali pre jeho tzv. „maďarónstvo“. Zo zachovanej korešpondencie vyplýva, že z jemu známych dôvodov nemal Stas dôveru ani Štefanovi Zajákovi, k vtedajšiemu správcovi trstenskej farnosti.

Ján Stas zomrel v roku 1917 v meste Taylor (v USA) ako správca farnosti v slovenskej osade sv. Jána Krstiteľa. Odišiel so svojimi nespĺnenými túžbami. Nedožil sa ani oslobodenia Slovenska z Rakúsko-Uhorskej monarchie, čomu venoval množstvo svojich síl; ani kostola v Zábiedove, na ktorý počas celého pôsobenia v USA šetril. No na druhej strane odišiel uspokojený záväzkom spoľahlivého priateľa Andreja Pavču, že odkázané peniaze použije na vybudovanie kostola, ba ak bude treba aj sám čosi priloží.

Pomery sa o čosi neskôr zmenili. Po skončení 1. svetovej vojny (v roku 1918) zaniklo Rakúsko-Uhorsko a vznikla Československá republika (čo neskôr *Trianonská mierová zmluva z roku 1920 potvrdila*). Vo februári roku 1921 sa spišským biskupom stal Ján Vojtaššák. Pre Andreja Pavča nastala doba na realizáciu Stasovej túžby. V liste trstenskému farárovi Štefanovi Zajákovi v roku 1921 uviedol, že už v roku 1907 si pri návšteve doma vybehol aj do Zábiedova, aby navštívil rodinu Jána Stasa. Vtedy si s Jánom Chrenekom poobzeral aj pozemok vhodný na kostol, pričom za najvhodnejší označil pozemok pod krčmou pri cintoríne (*dnes pozemok s neobý-*

vaným domom patriaci Mihalievcom) alebo „repiská“ poniže obce (*obec v tom čase končila pri hornom cintoríne a nižšie boli Hradý nižné*). Pozemok pod starou školou bol vylúčený, pretože ho označili ako príručky a vlhký (*drevenica, v ktorej vtedy bola stará škola, stála na mieste dnešného obecného úradu*) a na mieste súčasného kostola v tom čase stáli drevenice.

Andrej Pavčo v spomenutom liste upozorňuje: „**Peniaze nepošlem, kým nezakúpíte pozemok na osadu r.k. slovenskú sv. Jána Evanjelisty, bo to je patrón Rev. Jána E. Stasa, vášho dobrodinca. Pozemok nech je aspoň 250 šuchov (1 šuch = cca 35 cm) široký i väčší. Pozemok nech je napísaný na meno biskupa spišského, na moje meno a na jedného – dvoch vašich občanov, keď to pán biskup dovolí, aby som bol istý, že vy kostol chcete budovať.**“ Išlo o pôvodnú sumu 9 181 dolárov, čo 4 roky po smrti Jána Stasa znamenalo s úrokmi viac ako 10 000 dolárov a o ďalších 400 dolárov, ktoré si poručil na sv. omše. V tom istom liste A. Pavčo ešte raz zdôrazňuje: „**Z úcty ku Vášmu dobrodincovi patrón nádejného kostola v Zábiedove nech je na každý pád sv. Ján Evanjelista.**“ Jeho potreba uistiť sa, že pôjde o stavbu kostola, vychádzala z toho, že vedenie obce ho oslovilo s poukazom na odkázané prostriedky a s akútnou potrebou vybudovania školy.

A. Pavčo zdôrazňoval, že peniaze mu boli zverené na kostol,

ale navrhol možnosť vybudovania „combination building“, ako sa to vtedy robilo v Amerike. Teda jedna budova, v ktorej na prizemí bola škola a na poschodí kostol. No aj tu nabádal na opatnosť, aby nedošlo k tomu, že bude cirkevné školstvo poštátnené (*o čom sa vtedy rozprávalo a už onedlho sa to aj napriek odporu Cirkvi ešte za 1. ČSR stalo*).

Opatnosť až nedôvera k miestnym pomeroch povojnového obdobia bola medzi našimi vystaľovalcami v USA mimoriadne vysoká. Tešili sa, že Slovensko sa vymanilo z područia monarchie, ale nevedeli, čomu naozaj môžu dôverovať. Aj preto Andrej Pavčo spomína obavy zo žiadosti pána biskupa J. Vojtaššáka na zaslanie Stasovej pozostalosti do Ľudovej banky v Ružomberku. Rodáci v Amerike sa tejto banky obávali, lebo bola spájaná aj s Andrejom Hlinkom, ktorý bol kvôli svojim názorom aj po vzniku ČSR prenasledovaný. Už onedlho sa táto banka skutočne dostala do vážnych problémov, ba hrozila až jej likvidácia. V roku 1924 Ministerstvo financií povolilo jej sanáciu, ale banka musela vstúpiť do afilácie s Národnou bankou a jej sanácia trvala až do roku 1927.

No stále pretrvávali aj problémy s pozemkom pod kostol. Na Veľkú noc v roku 1923 požiar zničil celú tzv. Malú stranu (*dnešná ulica Malá strana*). Napriek veľkému rozsahu, keď zhorelo až 20 domov, požiar si ako zázrakom nevyžiadal obeť na životoch. Nie všetci pohorelci zamýšľali na zhoreniskách

svojich domov stavať domy nové, a tak zhorenisko po domoch číslo 88 a 89 bolo odkúpené od Jána a Jozefa Janíka, Martina a Rozálie Gibaščíkových, Rozálie Štefanekovej a maloletých bratov Jozefa, Tomáša a Martina Štefanekových. Problém s pozemkom bol teda vy-

kostola aj odkúpenie pozemku. Zároveň všetko zasiela na odobrenie Andrejovi Pavčovi s požiadavkou o poukázanie zvyšku poručenej sumy. Farárovi Štefanovi Zajákovi zároveň dáva pokyn, aby sa pozemky zapísali na „rím.-kat. cirkevnú obec v Zábídove“ a to aj

pozemky pod školu, ktorej výstavba sa súbežne pripravuje (nakoniec bola postavená skôr ako kostol, už v roku 1926). Týmto biskup odmieta návrh Andreja Pavču, lebo v miestnych pomeroch je to iné ako v USA a zápis na osoby, vzhľadom na ich „smrteľnosť“, by hrozil množstvom komplikácií spojených s dedením a platením daní. Ešte v júli toho istého roka posíla Andrej Pavčo list, v ktorom píše, že projekt kostola sa mu páči a zároveň posíla na meno otca biskupa celú zostávajúcu sumu aj s úrokmi, čo činilo 9

Zdroj: Archív farského úradu v Trstenej

riešený. Tu sa mohol začať budovať kostol. Papierovo sa síce veci doťahovali až v roku 1924, ale už 31. decembra roku 1923 A. Pavčo posíla na adresu biskupského úradu prvých 2 000 dolárov z pozostalosti Jána Stasa na predbežné výdavky, najmä na vyhotovenie plánu stavby. Túto sumu tvorili len úroky, ktoré sa nazbierali od smrti Jána Stasa z ním odkázanej sumy. Andrej Pavčo v liste píše, že naďalej opatruje 9 137, 25 dolárov.

Prípravné práce sa rozbehli hneď od začiatku roka 1924. V máji biskup Vojtaššák schvaľuje plány

457 dolárov t. j. 315 235 korún československých (81 900 Kčs ako hotovosť a zvyšok ako vklad do Americko-Slovenskej banky v Bratislave). Zároveň odporučil, aby Zábiedovčania napísali rodákovi do Ameriky prosbopis o pomoc na vnútorné vybavenie kostola. Ale nádejne rozbehnutý proces sa zrazu zasekol. A tak 7. januára roku 1926 píše p. biskup trstenskému farárovi okrem iného aj toto: „Dôstojný pán farár, čo je vlastne so stavaním toho kostolíka a školy v Zábídove? Žiadna správa o tom neprichádza.“ Zároveň mu

posiela peniaze určené na sv. omše za Jána Stasa, ktoré boli zablokované v Ľudovej banke. S úrokmi išlo o sumu 26 943 Kčs. Biskup odporučil, aby za túto sumu zakúpil farár štátne papiere, napríklad Zemскеj banky, ktoré boli zabezpečené a oslobodené od daní. Z takejto fundácie by sa mala po postavení kostola v Zábiedove slúžiť každý mesiac jedna sv. omša za Jána Stasa. Biskup určil, aby do postavenia kostola bolo vo farskom kostole v Trstenej odslúžených na rovnaký účel „30 svätých omši tichých“. Keďže práce naďalej viazli, v máji opäť biskup napísal správcovi farnosti, že bezodkladne treba pristúpiť ku stavbe školy. Do konca roka bola nakoniec škola postavená firmou Ing. Viliama Silbigera z Tvrdošína. Na financovanie stavby sa použila aj pôžička z daru na stavbu kostola. No tlak na rýchlosť jej postavenia spôsobil, že stavba nebola dostatočne vyschnutá a najmä s dverami do učebne boli potom problémy, nedali sa riadne zatvárať. Chýbali peniaze na jej vybavenie a pomôcky. Ani 2 roky po dostavbe nebola v učebni normálna pec, schopná riadne ju vykúriť. A výstavba kostola sa stále akosi „nehýbala“.

30. januára roku 1928 sa v úradnej miestnosti starostu obce zišla urbárske valné zhromaždenie, ktoré rozhodlo o odpredaji „turnusu v lese Urdovka“ verejnou licitáciou a o poukázaní takto získaných peňazí za drevo na stavbu kostola. No táto nasledovniahodná udalosť bola opäť na viac ako dva roky všetkým, čo sa okolo kostola udialo. Je možné, že tieto zdržania spôsobilo šetrenie na vrátenie pôžičky použitej na výstavbu školy z daru na stavbu kostola.

Až v júni roku 1930 sa v Úradných novinách aj v inej tlači objavil inzerát – vyhlásenie súťaže (obdobu

súčasného verejného obstarávania), ktorým cirkevný výbor obce Zábiedovo chcel vybrať dodávateľa stavby kostola. V rámci súťažných podmienok stoja za spomenutie napríklad tieto:

- **Cirkevná obec nie je viazaná najlacnejšou ponukou.**
- **Nakoľko sú v obci len 3 kone, obec nedodá žiaden materiál.**
- **Pracovné mužské a ženské sily majú byť braté z obce.**
- **Ten, komu bude stavba zadaná, zloží 5% kauciu.**
- **Stavba má prísť pod dach ešte tohto roku, dokončená ale má byť v roku 1931 v mesiaci júni.**

Svoje ponuky do súťaže predložilo 5 firiem. Boli to:

Ing. Karol Máša, staviteľ Žilina – s ponúkanou cenou 169 271,19 Kčs.
Ján Króner, staviteľ z Ružomberka – jeho ponuka bola na 356 148,07 Kčs.

Ing. arch. Evgen Ormay, staviteľ z Levoče – s ponukou vo výške 371 754,60 Kčs.

Ing. Viliam Silbiger a spol. Tvrdošín – s ponukou vo výške 506 936,41 Kčs

Ján Medek a spol. Dolný Kubín – s ponúkanou cenou 524 081,78 Kčs.

(Zaujímavosťou je, že ponuku dala aj firma Ing. Viliama Silbigera, ktorá stavala našu školu. V tom čase nikto netušil, že o 10 rokov bude táto celkom úspešná stavebná firma zlikvidovaná na základe zákona č. 303/1940 Sl. z. o židovských podnikoch – známeho aj ako „druhý arizačný zákon“. Išlo o násilnú likvidáciu, kedy určený likvidátor zistil hodnotu podniku tak, aby to bolo „rýchle, prekvapujúce a účinné, aby hodnoty neunikli“. Likvidátor následne speňažil spísaný hnuťelný majetok a získané prostriedky mal uložiť na viazaný účet v peňažnom ústave. Z týchto prostriedkov boli uspokojené pohľadávky veriteľov a vyplatená odmena likvidátora, ktorá činila 20 % z hodnoty, najviac však 6 000 Ks. Nie všetky podniky sa likvidovali, niektoré sa arizovali, teda prevádzkali z rúk židovských do rúk nežidovských podnikateľov.)

jené pohľadávky veriteľov a vyplatená odmena likvidátora, ktorá činila 20 % z hodnoty, najviac však 6 000 Ks. Nie všetky podniky sa likvidovali, niektoré sa arizovali, teda prevádzkali z rúk židovských do rúk nežidovských podnikateľov.)

Ako víťazná bola vyhodnotená ponuka Ing. Arch. Evgena Ormaya, staviteľa z Levoče. Výpis z účtu v Ľudovej banke v Ružomberku uvádza, že zostávajúci obnos po nebohom Jánovi Stasovi na vybudovanie kostola v Zábiedove činil k 1. júlu 1930 po pripísaní úrokov sumu 301 303,65 Kčs. Stavba sa konečne mohla rozbehnúť.

V nedeľu 27. júla 1930 sa na pozemku vedľa nedávno postavenej rímskokatolíckej školy konala veľká slávnosť – posviacka základného kameňa zábiečovského kostola. Vo farskom archíve sa k tejto udalosti zachoval list, ktorý bol pravdepodobne uložený aj pod základný kameň kostola. Píše sa v ňom:

„P.P.J.K. (Pochválený Pán Ježiš Kristus)

BUĎ ZVELEBENÝ BOŽE VE-LIKÝ!

V mene Otca i Syna i Ducha Všemohúceho a k úcte Svätých Jeho stavali ma od základov starostlivosťou nižepodpísaného farára trstenského, z obnosu 9 555. Doll. Am. Venovaného Rev. Jánom Ev. Stass, farárom Taylor Pa. USA. a s dobrovoľných a láskavých sbierok tu doma a vy-sťahovavších sa do Ameriky, zo skromných podpor mnohých dobrodincov v roku Pána 1930, v osmom roku pápežstva Piusa XI., v 10-om roku biskupstva Jána Kr. Vojtaššáka, v 13-om roku Republiky Československej nastavšej po svetovej vojne.

V Zábiedove, dňa 27-ho Júla 1930, v nedeľu VII. po Sv. Duchu.“

Do jesene roku 1931 bol kostol skutočne pod strechou. V máji roku 1931 ešte došlo k zmene projektu, keď na veži bol pôvodne projektovaný drevený oplechovaný kríž nahradený železným, 175 cm vysokým krížom, čo znamenalo zvýšenie nákladov na zhotovenie kríža o 530 Kč.

Kríž bol pred osadením na kostolnú vežu posvätený kanonikom Štefanom Zajákom.

Posviacky sa zúčastnil aj okresný náčelník Dr. Vlošák a podujatie spríjemnila hudba z Trstenej pod vedením Štefana Luckého. V nasledujúcich rokoch sa realizovali dokončovací práce. Podľa zápisu v obecnej kronike oltár venoval trstenský farár Štefan Zaják, organ a lavice boli postupne zakúpené za turnusy dreva z urbárskych lesov.

28. júna 1934 vtedajší spišský biskup, mons. Ján Vojtaššák, posvätil vytúžený zábiezdovský kostol. Želanie Jána Stasa aj snahy jeho priateľa Andreja Pavču sa však nenaplnili. Kostol nebol zasvätený Jánovi Evanjelistovi, ale Božskému srdcu Ježišovmu. Udialo sa tak pravdepodobne z praktických dôvodov, aby sa odpustová slávnosť v obci nekonala v zime (sviatok Jána Evanjelistu pripadá na 27. december), ale v klimaticky vhodnejšom období (sviatok Božského Srdca Ježišovho sa slávi v piatok po druhej nedeli od sviatku Zoslania Ducha Svätého, čo je zvyčajne v júni). A udialo sa tak aj preto, že v roku 1932 Andrej Pavčo zomrel, a

tak už nikto netrval na tom, aby išlo o kostol zasvätený Jánovi Evanjelistovi. Aby sa však celkom nezabudlo na vôľu obidvoch týchto „amerických“ kňazov, na oltári je pod vyobrazením Božského srdca Ježišovho kľačiaci postava Jána Evanjelistu.

Zdroj: Archív farského úradu v Trstenej

Posviacka kostola bola veľkou slávnosťou. Celá dedina sa s nadšením a veľkým očakávaním pripravovala na tento deň. Pred kostolom bol nad prístupovou cestou umiestnený vyzdobený transparent s nápisom: „Vítame Vás, drahý arcipastier náš.“ Takto veriaci vítali svojho biskupa, prichádzajúceho vysvätiť náš kostol. Zápis z kroniky obce z tohto dňa znie:

„Zápisnica horevzatá v Zábiezdove dňa 28. júna 1934. Dávna túžba veriacich bola dnes splnená. Kostol postavený bol nákladom 370 000,- Kč a dnes najdôstojnejším pánom biskupom vysvätený. Milodar v obnose 10 000,- dol. Ve-

novol Ján Stas, rímsko katolícky farár v Trenton, Pa. M. St. Stavbu kostola prevádzal Ing. Ormay z Levoče. O kľudný priebeh stavby má nehynúcu pamiatku náš kanonik - dekan a farár Štefan Zaják, ktorý od prvého výkopu základu až po založenie kríža na

vežu bol prítomný stavbe. Vďaka Vám aj všetci občania, ktorí ste sa pričínili a pracovali pri stavbe nášho kostola. Náš milodarca Ján Stas už zomrel, ale dielo jeho dokončené Štefanom Zajákom, bude nám na veky pamiatkou, večnou pamiatkou. Oltár do kostola daroval nám kanonik - farár Štefan Zaják.“

Vysviacky sa zúčastnilo okrem domácich obyvateľov aj veľa hostí,

o čom svedčia aj podpisy za citovanou zápisnicou z obecnej kroniky. Sú tu podpisy ako: Ján Vojtaššák – biskup spišský; Jozef Schelling – kanonik, farár podbieľanský; Jozef Slanica – dekan, farár čimhovský; Jozef Laurinec – správca fary hladovskej; Jozef Gebura – riaditeľ filiálky Slovenskej banky v Trstenej; P. Chrysostom Ján Bardy – predstavený kláštora františkánov; Jozef Zastko – farár dlhánsky; Karol Löffay – rektor, správca rk. choru; Jozef Mišo – notár; Štefan Šmálik (bol práve pol roka po kňazskej vysviacke); Jano Fukas – výpomocný učiteľ a ďalší.

Ján Banovčan

Aktivity zboru TRISTIANUS

Posledná pôstna nedeľa, známa pod názvom Kvetná nedeľa alebo Nedeľa utrpenia Pána, je prvým dňom Veľkého týždňa. Kvetná nedeľa je v poradí šiestou pôstnou a zároveň poslednou nedeľou v 40-dňovom období veľkého pôstu, ktorý sa začína Popolcovou stredou. Táto nedeľa je známa i pod názvom Palmarum – podľa palmových ratolestí, ktorými ľudia v Jeruzaleme radostne vítali prichádzajúceho Ježiša Krista. Nedeľa sa nazýva aj Pašiová, čo je odvodené z latinského slova passio – utrpenie. Obrady Kvetnej nedele sa skladajú z dvoch častí a to zo spomienky na Pánov vstup do Jeruzalema a zo svätej omše zasvätenej pamiatke Kristovho utrpenia, v ktorej sa spievajú pašie – časť evanjelia, v ktorej sa opisuje Pánovo umučenie.

Aj tento rok miešaný chrámový zbor TRISTIANUS počas Kvetnej nedele svojou prítomnosťou na sv. omši vo farskom Kostole sv. Martina a vo františkánskom Kostole sv. Juraja prispel svojím vystúpením ku dôstojnému sláveniu Eucharistie. V jeho podaní zazneli pašiové spevy, ktoré v tento deň zneli vo všetkých chrámoch, počas ktorých si kresťania pripomínali Ježišov slávnostný vstup do Jeruzalema.

Veľkonočné trojdníe Pánovho umučenia začal zbor večernou svätou omšou vo Štvrtok Pánovej večere a ukončil večerami Nedele Pánovho zmŕtvychvstania.

V prvú nedeľu po Veľkej noci – v Nedeľu Božieho milosrdenstva, dostal trstený zbor pozvanie od správcu brezovickej farnosti, vdp. PaedDr. Jaroslava Rusnáka, PhD., ktorý pri príležitosti svätorečenia Jána Pavla II. posvätil sochu s podobou tohto svätca. Obrady posvätenia sa začali nedeľnou liturgiou v

Kostole sv. Cyrila a Metoda. Po sv. omši sa prítomní presunuli na nádvorie farskej záhrady, kde prebiehali úkony posvätenia. Posvätenie malo symbolický význam, pri ktorom boli tunajší farníci duchovne zjednotení s pápežom Františkom, ktorý tohto svätca v tento deň kanonizoval. Spolu s pápežom Jánom Pavlom II., bol v tento deň kanonizovaný aj Angelo Giuseppe Roncalli, známy ako pápež Ján XXIII., označovaný aj prívlastkom láskavý pápež.

Dňa 10. mája v skorých ranných hodinách cestoval zbor pod vedením svojho dirigenta Mgr. art. Pavla Bažika do Českej republiky, kde sa konal 3. ročník Medzinárodného festivalu speváckych zborov Baška 2014.

„Spevom k srdcu, srdcom k vlasti,“ bolo motto, ktoré festival sprevádzalo. Toto heslo charakterizovalo majstra Eduarda Hakena, na ktorého počesť sa festival začal konať už od roku 2010. Hlavným iniciátorom a koordinátorom podujatia bol tamajší starosta LSPS Bašky Michal Válek, ktorého nazývajú aj dušou zboru.

Koncertné vystúpenie zborov sa začalo v poobedných hodinách v Kostole sv. Alberta v Trinci. Koncert otvoril dievčenský komorný zbor CZKW, ktorého skladby boli zamerané na duchovnú hudbu stredoveku a 20. storočia. V poradí ako druhý vystúpil mužský zbor ECHO, ktorý pricestoval zo susednej PER. Radlinský spevácky zbor oslávil už 85. výročie svojho založenia. Po poľskom zbore dostal priestor chrámový zbor Tristianus. V jeho podaní zazneli skladby: Kyrie, On prišiel k nám, Zdravas buď Mária, Jezus bleibet meine freude, Pán zastavil sa na brehu, Aleluja a Agnus

dei. Veľkým potleskom bola ocenená skladba Aleluja, ktorá bola prevedená niektorými sólistami Tristianu. Festival pokračoval koncertným vystúpením ďalších zborov v kultúrnom dome v Baške.

V nedeľu v doobedňajších hodinách zbor Tristianus obohatil svojím spevom bohoslužby v Kostole sv. Václava v Baške. Medzinárodný festival speváckych zborov pokračoval vo svojich vystúpeniach v poobedňajších hodinách v Kostole sv. Martina v Skalici. Počas dvojhodinového programu sa tu predstavili tri zbory a to z Bašky, Schola od sv. Jana Krstiteľa zo Šumperka a trstený chrámový zbor Tristianus. Domáci zbor slávnostne otvoril toto popoludnie hebrejskou piesňou „Shalom Chaverim“. Lašský miešaný spevácky zbor bol založený v roku 1952. Názov dostal podľa národopisného prostredia. V súčasnosti má 36 aktívnych členov a 21 čestných členov, medzi ktorých patrí aj dcéra majstra Eduarda Hakena a PhDr. Mária Hakenová - Ulrichová.

Osobitným poslaním podujatia je vytvorenie priestoru pre stretnutie speváckych zborov, predstaviť ich činnosť, čo určite prispieva k ďalšiemu umeleckému rastu zborov.

Organizátori splnili svoj cieľ, výsledkom čoho bola vysoká účasť poslucháčov na festivale.

Nám účinkujúcim to napomohlo k rozšíreniu a prehĺbeniu vedomostí z oblasti chrámového spevu. Účastníci MFPS Baška 2014 odchádzali do svojich domovov plní nadšenia, kultúrnych zážitkov a s inšpiráciou do budúcnosti.

Janka Štefanidesová

Televízia LUX - svetlo do duše, do rodín, do spoločnosti

Už 6 rokov na Slovensku pôsobí katolícka televízia LUX. Je spoločným dielom vlastníkov - Konferencie biskupov Slovenska a spoločnosti LUX communication, tvorcov a podporovateľov z radov svojich divákov. Jej ambíciou je budovať televíznu alternatívu, prostriedok šírenia pokoja a povzbudenia.

Vysielané programy sú prevažne duchovného charakteru. K najsledovanejším patria ranné sväté omše vysielané od pondelka do piatku o 7:00 h, prenosy z Vatikánu a z ciest Svätého Otca, priame prenosy nedeľných svätých omší z rôznych slovenských farností, adorácie a modlitba ruženca. Oblíbená je poobedňajšia relácia Doma je doma plná zaujímavých tém a vzácných hostí. Sobotné večery sú vyhradené pre hodnotné filmy. V programe nájdete aj relácie pre deti a mládež, publicistiku a správy z diania v Cirkvi na Slovensku i vo svete.

Náklady na vysielanie sú hračené prevažne z podpory členov Klubu priateľov TV LUX. Ten má v súčasnosti viac ako 14 500 členov. Televíziu je možné podporovať aj cez službu SIPO.

TV LUX vysiela prostredníctvom satelitu Astra 3B, je dostupná u viac ako 100 káblových operátorov, vysiela cez lokálne DVB-T vysielачe: Bratislava Kamzík, Borský Mikuláš, Jaslovské Bohunice, Banská Bystrica, Piešťany, Pezinok, Poprad a Prešov. Je zaradená aj do ponuky celoslovenskej platformy Plustelka a sledovať ju môžete aj prostredníctvom DIGI TV. Televízia vysiela i cez internet na stránke www.tvlux.sk aj na mobilných zariadeniach. V máji oslávila

Zdroj: TV LUX

televízia svoje 6. narodeniny. Pri tej príležitosti otvorila svoje brány divákovi počas dňa otvorených dverí v TV LUX v sobotu 31. mája. Okrem toho sa tento rok predstavila aj novým logom, grafickým dizajnom

Zdroj: TV LUX

a novou webovou stránkou.

Ak máte chuť „preladiť“ z bulváru, komercie, z hluku a ruchu dnešnej doby, zapnite si TV LUX a načerpajte nové povzbudenie pre dušu.

Eva Hrešková

Zdroj: TV LUX

Farská matrika

Krsty

Trstená:

Zuzana Brnušáková, Kristína Cabadová, Patrik Motyčák, Viktória Rajmanová, Karolína Toporová, Richard Švaňa, Barbora Gočálová, Martin Janotík, Matej Horňák, Adam Sochuliak, Milan Paľo, Zuzana Smiešna, Emily Tekel'ová, Tomáš Polhorský

Zábiedovo:

Juraj Precner, Sabína Matúšková, Peter Tomášek, Sabína Štrnáľová, Kristián Gavlas

Ústie:

Samuel Hoblík

Sobáše

Trstená:

Miroslav Jankola a Jana Feciľáková, Martin Révay a Lenka Olejková, Tomáš Gremeň a Monika Valovičová, Tomáš Šurin a Ružena Fallová, Martin Golvoň a Michaela Šubjaková, Peter Straka a Silvia Hečková, Lukáš Mikletič a Martina Buroňová

Zábiedovo:

Rastislav Hlina a Marta Floreková, Michal Matušík a Miroslava Kameníková

Pohreby

Trstená:

Jozef Balún (1940), Karol Dedinský (1928), Ľudovít Medvecký (1949), Ján Krupa (1937), Margita Bednárová (1939), Eva Palková (1948), Valéria Gregorcová (1949), Tomáš Tješ (2014), Štefan Bedrich (1947), Etela Gažovičová (1927), Dušan Šprla (1949), Ján Greššák (1941), Helena Kajanecková (1950), Ondrej Fedorák (1951), František Gembala (1933)

Zábiedovo:

Štefánia Bánovčanová (1941), Ján Števaňák (1938), Jozef Marušťák (1945)

Ústie:

Albín Hujas (1953)

Zdroj: S. Damiána, OSF

Birmovka

Sviatosť birmovania Trstená 2014

Prvé sväté prijímanie

Svoje nápady, návrhy, postrehy, otázky, úvahy, ... týkajúce sa farnosti, Cirkvi, posielajte na: redakciaradost@gmail.com; písomne môžete odovzdať v sakristii po sv. omši, redaktorom alebo do poštovej schránky farského úradu s označením časopis Radosť.

Vydáva: Rímsko katolícka cirkev, farnosť Trstená. Cenzor: ThLic. Ing. Jaroslav Chovanec.
Šéfredaktorka: Mgr. Andrea Šprláková. Redaktori: PhDr. Marek Ďurčo, Ing. Ján Banovčan. Grafická úprava: Aurel Šprlák - aurelo.sk. Jazyková úprava: PaedDr. Mária Ďurčová. Tlač: Ján Jankola RaR, Trstená. Titulná fotografia: Mgr. Ľubomír Cvengroš, fotografie str. 27-28 Ivan Drgáň, Dušan Jurina.
Imprimatur: Mons. prof. ThDr. František Tondra, spišský diecézny biskup, BÚ Spišské Podhradie 25.5. 2009, č. j.: 840/09. Redakčná rada si vyhradzuje právo úpravy a krátenia príspevkov. Voľne nepredajné. E-mailová adresa časopisu Radosť: redakciaradost@gmail.com